

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BATMAN İL ÖZEL İDARESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	10
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	13
7.	DENETİM BULGULARI.....	13
8.	EKLER.....	67

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu	3
Tablo 2: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	5
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	6
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	7
Tablo 5: İl Özel İdaresinin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu.....	7
Tablo 6: Amortisman Ayrılmamış Maddi Varlıklar Tablosu.....	21
Tablo 7: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılmış Varlıklar Tablosu	23

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
BEM-BİR-SEN	Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
Ltd. Şti.	Limited Şirketi
no.	Numara
TL	Türk Lirası
TS EN	Türk Standardı European Norm

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Aralık Ayı Maaş Ödemelerinde Dönemsellik İlkesine Uyulmaması
2. Gelirlerden Alacaklar Hesabının Hatalı Kullanılması
3. Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının Kullanılmaması
4. Taşınmazların Değer Tespit Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması
5. Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması
6. Maddi Duran Varlıklara İlişkin Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi
7. Maddi Duran Varlıklara İlişkin Amortisman Uygulamalarında Hatalar Bulunması
8. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Gerçeği Yansıtmaması
9. Yazılım, Lisans ve Kullanma Hakkı Gibi Alımların Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi
10. Ödeme Vadesi Bir Yıldan Daha Uzun Olan Kredi Taksitlerinin Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Olarak Takip Edilmesi
11. Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Bilançoda Birlikte Yer Alması
12. Geçmiş Yıllara Ait Olumlu Faaliyet Sonuçlarının Hatalı Hesapta Takip Edilmesi

B. Diğer Bulgular

1. Bazı İlk Madde ve Malzemelerin Alındığında Doğrudan Giderleştirilmesi
2. Kullanılma İmkânı Kalmayan Maddi Duran Varlıkların Hatalı Hesaplarda Takip Edilmesi
3. Alınan Demirbaşların Demirbaşlar Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi
4. Gayrimenkulün Tamamlayıcı Parçası Olan Varlıkların Doğrudan Giderleştirilmesi
5. Vadesi Geçmiş Olan Vergi ve Diğer Mesuliyetlerin Hatalı Hesaplarda Takip Edilmesi

6. Yapım İŖi HakediŖlerinden Yapılan Geçici Kabul Noksanlıkları Kesintilerinin Hatalı MuhasebeleŖtirilmesi
7. İŖilerin BirikmiŖ Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İliŖkin Tedbirlerin Alınmaması
8. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu DıŖında Hükümler Konulması
9. Geçici Görev Yolluğu Avanslarının Hatalı Hesapta Takip Edilmesi
10. Bazı Maddi Duran Varlık Hesaplarının Yeni Faaliyet Dönemine Mahsup İŖlemi Yapılmadan Devredilmesi
11. Kurum TaŖınmazlarının Tahsislerine iliŖkin Hatalı Uygulamaların Bulunması
12. TaŖınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Paylarının Tahsiline İliŖkin Takibin Yapılmaması
13. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/a Maddesine Göre Yapılan Muhtelif Alımlarda Mevzuata Riayet Edilmemesi
14. Doğrudan Temin Tedariklerinin Ekseriyetinde Mevzuatta Yer Alan Belge Tanzim Sıralamasına Riayet Edilmemesi
15. Parasal Limitin Altında Kalmak Maksadıyla Kısımlara Bölerek Alım YapılmıŖ Olması
16. Yıllara Sâri Hizmet Alımında Mevzuatta Yer Alan Süre Ŗartına Riayet Edilmemesi
17. Vasıta Kiralama Hizmet Alım İŖinde Mevzuata Aykırılıklar Bulunması
18. İhale İlanı ve İdari Ŗartnamede MüŖterek Olarak Yer Alan Hususta İhale İlan Tarihinden Sonra Zeyilname ile Tashih YapılmıŖ Olmasına Rağmen Düzeltme İlanı Yapılmadan İhaleye Devam EdilmiŖ Olması
19. Garanti Öngörülen Bazı İhalelerde Kesin Teminat Mektuplarının Süresinin Garanti Süresinden Daha Kısa Olması
20. İhale Dokümanında Fiyat Farkı Verileceği Belirtilen Bazı Hizmet ve Yapım İŖlerinde Fiyat Farkı Ağırlık Oranları ve Bunlara Dair Endekslerin BelirlenmemiŖ Olması

21. Anahtar Teslimi Götürü Bedel Teklif Alınmak Suretiyle İhale Edilen Tadilat-Tamirat Şeklindeki Yapım İşlerinin Ekseriyetinde Mevzuata Aykırılıklar Bulunması
22. Halk Kütüphanesi ve Çevre Düzenlemesi Yapım İşinde Mevzuata Aykırılıklar Bulunması
23. Yapım İşlerine Ait Sözleşmelerin Tamamında Teminat Süresi ile Alakalı Maddenin Boş Bırakılması Sebebiyle Kesin Kabul Tarihinin Belirsiz Olması
24. Yapım İşlerine Ait Hakediş Ödemelerinde Sigorta Poliçelerinin Geçerliliğinin Teyidinin Yapılmaması ve İş Artışı Yapılan Yapım İşlerinde Bütün Riskler Sigorta Poliçe Tutarlarının ve Sürelerinin Güncellenmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Batman İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup faaliyetlerini 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Bu itibarla il özel idareleri il halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan, karar organı olan il genel meclisi seçimle oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliğidir. İl özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi validir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesine göre İl Özel İdaresi, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) Gençlik ve spor, sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde,

b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında,

c) Bisiklet yollarının ve şeritlerinin, bisiklet ve elektrikli skuter park ve şarj istasyonlarının, yaya yollarının ve gürültü bariyerlerinin planlanması, projelendirilmesi, yapımı, bakımı ve onarımıyla ilgili işleri,

yapmakla görevli ve yetkilidir.

Ayrıca bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, kendi görev alanına giren sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskân, gençlik ve spor gibi hizmetler ile bu kurum ve kuruluşların ildeki tüm yapım, bakım ve onarım işlerini kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir. Bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarından aktarılan bu tür ödenekler ile gerçekleştirilecek

yatırımlar il özel idarelerince tüm il sınırları içerisinde yapılabilmektedir.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 97'nci maddesinde mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri arasında sayılmıştır. Bu amaçla İçişleri Bakanlığı bünyesinde bulunan Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü kaldırılarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teşkilatı bünyesinde Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Söz konusu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 100'üncü maddesinde de; mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak yeni kurulan Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına yerel yönetimler hakkında verilen yetki ve görevlerin yanında, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile İçişleri Bakanlığına verilen il özel idaresinin teşkilatı ve işleyişi üzerinde düzenleme, izin ve onay verme görev ve yetkileri halen devam etmektedir. Bu itibarla 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu uyarınca, il özel idarelerinin organlarının çalışma usulleri, norm kadrolarının belirlenmesi, üst yönetici olarak vali ve genel sekreterin atanması, idari denetimi, bütçe ve muhasebe sisteminin oluşturulması, borçlanma izni, işletme ve şirket kurulması ile yurtdışı ilişkilerin yürütülmesi konuları da İçişleri Bakanlığının vesayet denetimi altındadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İl özel idaresinin organları; il genel meclisi, il encümeni ve validir. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 9'uncu maddesi gereğince; İl Genel Meclisi, İl Özel İdaresinin karar organıdır ve ildeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelere oluşur. İl Genel Meclisi, başkan dâhil 22 üyeden oluşmaktadır. Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi İl Genel Meclisi Kararı ile olur.

İl encümeni ise valinin başkanlığında, genel sekreter ile il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye ve valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği iki üyeden oluşan il özel idaresinin icra organıdır.

Vali, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Görev ve yetkileri 5302 sayılı Kanun'un 30'ncü maddesinde sayılan Vali, il özel idaresi teşkilâtının en üst amiri olarak il özel idaresi teşkilâtını sevk ve idare etmektedir. İl özel idaresi personeli vali tarafından atanır.

Genel sekreter, il özel idaresi hizmetlerini vali adına ve onun emirleri yönünde, mevzuat

hükümlerine, il genel meclisi ve il encümeni kararlarına, il özel idaresinin amaç ve politikalarına, stratejik plan ve yıllık çalışma programına göre düzenler ve yürütür. Genel sekreter, valinin teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile atanır ve aynı usulle görevden alınır.

İl özel idaresi teşkilatı; Genel Sekter, Genel Sekreter Yardımcıları ile Destek Hizmetleri Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü, Makine İkmal Bakım ve Onarım Müdürlüğü, Bilgi İşlem Müdürlüğü, Kültür Sosyal İşler Müdürlüğü, Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü, Encümen Müdürlüğü, Yapı Kontrol Müdürlüğü, Su ve Kanal Hizmetleri Müdürlüğü, Spor İşleri Müdürlüğü, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü, Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü, Hukuk Müşavirliği ile 5 İlçe Özel İdare birimlerinden oluşmaktadır.

İl özel idaresinin teşkilat yapısında, doğrudan valiye bağlı birim bulunmamaktadır.

Teşkilatlanmada oluşturulan her birim, kendi faaliyet ve görev alanları ile ilgili yönetmeliklerini hazırlayarak, İl genel meclisinin onayından geçirmek suretiyle yürürlüğe koyar ve bu esaslar üzerinden faaliyetlerini sürdürür.

İl özel idaresinde çalışan memur ve sözleşmeli personel 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na; işçiler ise 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

Batman İl Özel İdaresi hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	158	138
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	117	117
Geçici İşçi	4	4
Toplam	279	259
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	144

İl Özel İdaresinin doğrudan hissedarı olduğu toplam 6 adet şirketi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

İl özel idaresi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabidir.

İl özel idaresi bütçesi ile muhasebe işlemlerine ilişkin esas ve usuller, 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu, 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 44, 45 ve 48'inci, 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 65'inci ve 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18 ve 22'nci maddelerine dayanılarak hazırlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, il özel idarelerinin gelir ve gider bütçelerinin hazırlanması, kesin hesabın çıkarılması, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin esas, usul, ilke ve standartların belirlenmesi amaçlarına göre faaliyet göstermelerini öngörmektedir.

İl özel idarelerinin mali işlemlerin gerçekleştirilmesi ve muhasebeleştirilmesi kapsamında, harcamalarda ödeme belgesine bağlanacak kanıtlayıcı belgeler, bu belgelerin şekil ve türleri Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nde belirlenmiştir.

İlin stratejik plânına uygun olarak hazırlanan bütçe, il özel idaresinin mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren bir meclis kararıdır. Bütçeye ayrıntılı harcama programları ile finansman programları eklenir. Bütçe yılı devlet mali yılı ile aynıdır.

Vali tarafından hazırlanan bütçe tasarısı Eylül ayı başında il encümenine sunulur. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte Kasım ayının birinci gününden önce il genel meclisine sunar.

İl genel meclisi bütçe tasarısını yılbaşından önce aynen veya değiştirerek kabul eder. Ancak, meclis bütçe denkliliğini bozacak biçimde gider artırıcı ve gelir azaltıcı değişiklikler yapamaz.

İl özel idaresi bütçesiyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir. İlçelerde bu yetki kaymakam tarafından kullanılır.

İlçelere gönderilecek ödeneklerin, il özel idaresi mali kontrol yetkilisi tarafından vize edilmesi yeterlidir. Bu ödeneklerin harcanması sırasında ayrıca harcama öncesi kontrol işlemi yapılmaz.

Her yıl bütçesinin kesin hesabı, vali tarafından hesap döneminin bitiminden sonra gelen Mart ayı içinde encüme sunulur. Kesin hesap il genel meclisinin Mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır.

Kesin hesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır.

Batman İl Özel İdaresi bütçesinin hesaplarını Mali Hizmetler Müdürlüğü tutmaktadır. Muhasebe hizmetleri İçişleri Bakanlığının e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmektedir.

İl özel idare bütçesi, program bütçe esasına göre hazırlanmak suretiyle mali yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren bir meclis kararıdır.

İl özel idaresinin bütçe gelir ve giderlerine ilişkin tahminlerle, gerçekleştirmelere aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 2: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Çeşidi	Önceki Yılda Devreden Ödenekler (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenekler (TL)	Kurum Dışı Ek/Özel Ödenek (TL)	Aktarmayla Eklenen/Düşülen Ödenekler (TL)	Net Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Giderleri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenekler (TL)	Sonraki Yıla Devreden Ödenekler (TL)
Personel Giderleri	0,00	54.107.000,00	148.198.330,29	0,00	202.305.330,29	202.305.330,29	0,00	0,00
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	7.298.800,00	27.618.627,68	0,00	34.917.427,68	34.917.427,68	0,00	0,00
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	43.182.702,97	131.446.700,00	213.498.929,17	4.470.208,90	392.598.541,04	284.585.461,26	32.627.104,30	75.385.975,48

Faiz Giderleri	0,00	0,00	1.605.408,90	0,00	1.605.408,90	1.605.408,90	0,00	0,00
Cari Transferler	0,00	39.007.000,00	63.250.519,03	0,00	102.257.519,03	81.940.902,24	0,00	20.316.616,79
Sermaye Giderleri	60.253.592,96	94.759.400,00	412.175.606,09	-4.470.208,90	562.718.390,15	492.012.049,84	0,00	70.706.340,31
Sermaye Transferleri	16.869.626,65	11.130.000,00	0,00	0,00	27.999.626,65	11.591.521,07	16.408.105,58	0,00
Borç Verme	0,00	15.000.000,00	0,00	0,00	15.000.000,00	0,00	15.000.000,00	0,00
Yedek Ödenek	0,00	22.251.100,00	10.795.335,68	0,00	33.046.435,68	0,00	33.046.435,68	0,00
Toplam	120.305.922,58	375.000.000,00	877.142.756,84	0,00	1.372.448.679,42	1.108.958.101,28	97.081.645,56	166.408.932,58

İl Özel İdaresinin 2023 yılı bütçesi ile toplam 375.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden 120.305.922,58 TL ile yıl içinde eklenen ödeneklerle birlikte 2023 yılı ödenek toplamı 1.372.448.679,42 TL olmuştur. Yıl içinde 1.108.958.101,28 TL bütçe gideri yapılmış, 97.081.645,56 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 166.408.932,58 TL ödenek ise 2024 yılına devretmiştir.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Vergi Gelirleri	252.200,00	1.111.079,98	0,00	1.111.079,98	440,56
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	901.900,00	5.448.978,69	0,00	5.448.978,69	604,17
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	2.400,00	597.142.756,84	0,00	597.142.756,84	24.880.948,20
05-Diğer Gelirler	373.842.800,00	622.434.036,08	0,00	622.434.036,08	166,50
06-Sermaye Gelirleri	600,00	0,00	0,00	0,00	-
08-Alacaklardan Tahsilat	100,00	0,00	0,00	0,00	-
09-Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Toplam	375.000.000,00	1.226.136.851,59	0,00	1.226.136.851,59	326,97

Alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirlerdeki artışın (%24.880.948,20) sebebi bakanlıklar aracılığıyla gönderilecek ödeneklerdeki belirsizliklerden dolayı ilgili kalem için 2.400,00 TL'lik bütçe tahmininin yer almasıdır. Teşebbüs ve mülkiyet gelirlerindeki artış (%604,17) İdarece gerçekleştirilen gayrimenkul satışlarından kayıtlı değer üzerinde elde edilen gelir sonucu oluşmuştur. Vergi gelirleri (%440,56) ve diğer gelirler (%166,50) artış yaşanan öteki kalemlerdir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Personel Giderleri	54.107.000,00	202.305.330,29	373,90
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	7.298.800,00	34.917.427,68	478,40
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	131.446.700,00	284.585.461,26	216,50
04-Faiz Gideri	0,00	1.605.408,90	-
05-Cari Transferler	39.007.000,00	81.940.902,24	210,07
06-Sermaye Giderleri	94.759.400,00	492.012.049,84	519,22
07-Sermaye Transferleri	11.130.000,00	11.591.521,07	104,15
08-Borç Verme	15.000.000,00	0,00	-
09-Yedek Ödenekler	22.251.100,00	0,00	-
Toplam	375.000.000,00	1.108.958.101,28	295,72

İl Özel İdaresinin 2023 yılı için; başlangıç bütçesi 375.000.000,00 TL, önceki yıldan devreden 120.305.922,58 TL ve kurum dışı ek/özel ödenek 877.142.756,84 TL ile birlikte toplam 1.372.448.679,42 TL bütçe büyüklüğü oluşmuştur. Toplam 1.108.958.101,28 TL harcama yapılmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın İl Özel İdaresinin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 611.280.523,83 TL, Faaliyet Geliri 1.226.052.126,52 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 614.771.602,69 TL olarak gerçekleşmiştir.

Batman İl Özel İdaresinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 5: İl Özel İdaresinin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	İl Özel İdaresinin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Batman İl Özel İdaresi Personel AŞ	200.000,00	200.000,00	100
2	Hasankeyf Dicle Turizm Geliştirme AŞ	200.000,00	200.000,00	100
3	Batgem.Tekstil Turz. İnş. İns. Kay. San. Tic. Ltd. Şti.	200.000,00	200.000,00	100
4	BACIRTAŞ Batman Pres. Çırçır. San. Tic. AŞ	50.000,00	6.145,00	12,29

5	Teknokent Batman Üniversitesi Tek. Gelş. AŞ	1.020.000,00	346.800,00	34
OSB BİLGİ TABLOSU				
1	OSB Batman Organize Sanayi Bölgesi	-	-	0,40

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Batman İl Özel İdaresinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

- 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
- 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı

icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm

faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları, herhangi bir eğitim veyahut bilgilendirme yapılmamış olması nedeniyle yeterli değildir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

İdare performans programı, içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevler farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmamıştır.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata kısmen uygun hazırlanmış olup mevzubahis Raporda yer alan “Üst Yöneticinin İç Kontrol Güvence Beyanı” ve “Malî Hizmetler Birim Yöneticisinin Beyanı”; Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in EK-2 ve EK-4 kısmında belirtilmiş olan taslak beyan metinlerine uyumlu olmadığı gibi bu beyanlarda imza da yer almamaktadır.

İdare tarafından Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sisteminin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamaktadır.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Batman İl Özel İdaresi'nin 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Aralık Ayı Maaş Ödemelerinde Dönemsellik İlkesine Uyulmaması

15.12.2023 tarihinde yapılan memur maaş ödemelerinin ertesi yıl 01-14.01.2024 dönemine karşılık gelen kısmının, 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabı yerine 630 Giderler Hesabına kayıt edildiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde belirtilen temel mefhumlar arasında yer alan dönemsellik umdesi; amme idarelerinin faaliyetlerinin, belirli dönemlerde raporlanmasını ve her dönemin faaliyet neticelerinin diğer dönemlerden müstakil olarak saptanmasını ifade etmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabına dair işlemlerin izah edildiği 131'inci maddesinde; Aralık ayının 15'inde yapılan maaş ve ücret ödemelerinin ertesi yıl 01-14 Ocak dönemine karşılık gelen tutarlarının bu hesapta izleneceği, yeni mali yılda bu tutarların, tanzim edilecek ödeme emri ile bütçe giderleri hesabına aktarılacağı ve bu tutarlar yeni yıl bütçesi ödeneklerinden karşılanacağından, avans olarak verildiği yıldan herhangi bir ödenek devri yapılmayacağı ifade edilmiştir

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; 15.12.2023 tarihinde yapılan memur maaş ödemelerinin 01-14.01.2024 dönemine karşılık gelen kısmının, 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabında izlenmeyerek 630 Giderler Hesabı vasıtası ile doğrudan giderleştirildiği ve bu ödemenin 2024 bütçesi yerine 2023 bütçesinden karşılandığı tespit edilmiş olup bu sebeple, mali tablolarda 162 no.lu hesap ve 630 no.lu hesap 2.047.844,83 TL hatalı olarak yer almaktadır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

15 Aralık tarihinde yapılan memur maaş ödemelerinin izleyen yıla tekabül eden kısmının 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabında izlenmesi ve bu suretle dönemsellik umdesine riayet edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Gelirlerden Alacaklar Hesabının Hatalı Kullanılması

Tahakkuk etmiş olmasına rağmen henüz tahsil edilmemiş olan faaliyet alacakları için 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına herhangi bir kayıt yapılmadığı, faaliyet alacaklarına dair tahakkuk kayıtlarının, yalnızca tahsilat esnasında tahakkuk etmişçesine aynı yevmiye maddesiyle mevzubahis hesaba yapıldığı ve hesabın mütemadiyen sıfır (0) bakiye verdiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına dair işlemlerin izah edildiği 87'nci maddesinde; alakalı servislerce tahakkuk bordroları ile veyahut tahakkuk fişleri ile muhasebe birimine bildirilen gelirlerden alacak tahakkuklarının, tertip edilecek muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara alınarak tahakkuk kayıtlarının yapılacağı, alakalı mevzuatı uyarınca diğer amme idarelerinden alınması icap eden yardımlar, paylar veya benzeri gelirler ile nakden alınacak hasılat ve kâr payları tahakkuk ettiğinde, bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tahsili gerekenlerin bu hesaba kaydedileceği, mahiyetleri itibarıyla tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan tahsilatın ise, bu hesaba kaydedilmeyeceği ifade edilmiştir.

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; tahsil işlemi evvelinde hiçbir şekilde tahakkuk kaydı yapılmadığı, gelirlerden alacaklara dair tahakkuk kayıtlarının yalnızca tahsil işlemi esnasında yapıldığı, gelirlerden alacak tahakkuklarının herhangi bir birim tarafından takip edilmediği ve 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabının devamlı bir surette sıfır (0) bakiye ile

çalıştırıldığı tespit edilmiş olup bu sebeple, bilançoda 120 no.lu hesap tahakkuk kaydı yapılmayan tutar kadar noksan gözükmemektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Tahakkuku tahsiline bağılı olmayan gelirlerden alacak tahakkuklarının 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı vasıtası ile takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının Kullanılmaması

Kurum tarafından ödenen güvence bedellerinin 126 Verilen depozito ve teminatlar hesabında izlenmediğı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğı'nin "Hesabın niteliğı" başlıklı 91'inci maddesinde,

"126-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı, kurumca bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğere işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere diğere kamu idareleri veya kişilere verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılır" denilmektedir.

Mevzuat hükmünden anlaşılacağı üzere Kurumca bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğere işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere diğere kamu idareleri veya kişilere verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin 126 Verilen depozito ve teminatlar hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Kurum tarafından, elektrik abonelikleri için ödenen güvence bedellerinin doğrudan gider yazılarak, 630 Giderler hesabında muhasebeleştirildiğı görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulgu konusu işlemlerle ilgili mevzuat hükümlerine uyulduğu ifade edilmişse de söz konusu işlemlerin 126 Verilen Depozito ve Teminatlar hesabı yerine 630 Giderler hesabında muhasebeleştirildiğı tespit edilmiştir.

İdare tarafından ödenen güvence bedellerinin 126 Verilen depozito ve teminatlar hesabında izlenmemesi sonucu mali tabloların gerçek durumu yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Taşınmazların Değer Tespit Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

İdare mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların değer tespit çalışmalarının tamamlanmadığı ve ilgili muhasebe kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Taşınmazların yönetimi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44, 45, 47 ve 60'ncü maddelerinde düzenlenmiştir. 5018 sayılı Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmallarının düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere bu Kanun'un 44, 45 ve 60'ncü maddelerine dayanılarak hazırlanan "Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik" 13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulmuştur.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinde; tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı; bu taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar, tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlar başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazlar, orta malları ve genel hizmet alanları başlığı altında yer alan taşınmazlar ile Bakanlık tarafından iz bedeli ile takip edilmesine karar verilen taşınmazların iz bedeli üzerinden kayıtlara alınacağı; taşınmazların rayiç değerinin maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanların ise bu idarelerce tespit edileceği ve taşınmazların kayıtlara alınan değerinin Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Mevcut taşınmazların kaydına ilişkin işlemler" başlıklı geçici

1'inci maddesinde; Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazların bu değerler üzerinden kayıtlara alınmaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden kayıtlara alınması gerektiği, ayrıca 5'inci maddeye göre yapılması gereken işlemlerin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği belirtilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Maddi duran varlıkların kayıt değerleri" başlıklı 26'ncü maddesinde gerek yatırım ve gerekse kullanım amacıyla edinilen maddi duran

varlıkların maliyet bedeliyle; herhangi bir maliyet yüklenilmeksizin edinilen maddi duran varlıkların ise gerçeğe uygun değeriyle muhasebeleştirileceği, varlığın gerçeğe uygun değeri bilinmiyorsa idarece tespit edilen değerinin esas alınması gerektiği düzenlenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi duran varlık hesap grubu ile ilgili "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinde; edinilen maddi duran varlıkların maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı, bu Yönetmelik'in yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olup hesaplarda yer almayan maddi duran varlıklardan envanter ve değerlemesi yapılanların muhasebe birimlerince ilgili maddi duran varlık hesabı ve net değer hesabına kaydedilmek suretiyle hesaplara alınacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; kamu kaynağı olan taşınmazların, mali saydamlığı ve hesap verilebilirliği sağlayacak şekilde değer tespit çalışmalarının tamamlanması ve muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların değer tespit çalışmalarının tamamlanmadığı ve ilgili muhasebe hesaplarına kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi sunması için İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların değer tespit çalışmalarının tamamlanması ve ilgili muhasebe hesaplarına kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca İdareye tahsis edilen ve İdare tarafından diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edilen taşınmazlara ilişkin tahsis işlemlerinin muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 47'nci maddesinde kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazları birbirlerine tahsis edebileceği hüküm altına alınmıştır. 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 64'üncü maddesinde de benzer bir düzenleme ile il özel idarelerine kendilerine ait taşınmazları diğer kamu idarelerine tahsis etme yetkisi verilmiştir.

Tahsis işleminin konusu olan taşınmaz mal, kamu hizmetinin ifası amacıyla ilgili idarenin kullanımına bırakıldığından tahsis yapan ve yapılan idarelerin, bu kaynakların tam ve doğru olarak raporlanmasını teminen tahsis işlemini muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Nitekim Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188 ve 192'nci maddelerinde de tahsis edilen taşınmazların niteliğine göre, 250 Arazi ve Arsalar Hesabı veya 252 Binalar Hesabında takip edileceği hükmüne yer verilmiştir. Anılan Yönetmelik'in 189'uncu ve 193'üncü maddelerinde ise tahsis işleminin muhasebe kayıtlarının nasıl yapılacağı ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Bu hükümlere göre; İdare tarafından tahsis edilen taşınmazların, kayıtlı değerleri üzerinden 250.02 Arazi ve arsalar - Kamu idaresinin tahsis ettiği taşınmazlar Hesabına alacak, yine İdareye tahsis edilen taşınmazların ise kayıtlı değerleri üzerinden 250.03 Arazi ve arsalar - Tahsisli kullanılan taşınmazlar Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde; İdare tarafından diğer kamu idarelerine tahsis edilen 96 adet taşınmaz bulunurken, İdareye tahsis edilen 9 adet taşınmaz olduğu görülmüştür. Ancak tahsis işlemine konu edilen bu taşınmazlara ilişkin mevzuat hükümleri gereği yapılması gereken muhasebe kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, İdareye tahsis edilen taşınmazlar ile il özel idaresi tarafından diğer kamu kurumlarına tahsis edilen taşınmazların kurumun muhasebe kayıtlarında izlenmemesinden dolayı mali tablolarda adı geçen hesaplar gerçek durumu yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, bilançoda yer alan varlık hesaplarının güvenilir bilgi sunması için tahsis işlemine konu edilen taşınmazların muhasebeleştirilerek raporlanması gerekmektedir.

BULGU 6: Maddi Duran Varlıklara İlişkin Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

Maddi duran varlıklara yönelik yapılan değer artırıcı nitelikteki harcamaların, ilgili maddi duran varlık hesaplarında izlenmeyerek doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesine göre; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilmesi ve amortisman hesaplamasında dikkate alınması gereklidir.

“Amortisman ve Tükenme Payları” başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesine göre; Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelikte yer alan taşınmazlar için gerçekleştirilen 34.000 TL'yi aşan harcamalar, değer artırıcı harcamalar olarak belirlenmiş olup, bu harcamalar varlığın değerine eklenerek muhasebeleştirilmelidir. Söz konusu maddenin beşinci fıkrasında yer alan “*Bu limitler, gerektiğinde Maliye Bakanlığınca güncellenerek yılı Kasım ayı sonuna kadar duyurulur*” düzenlemesine istinaden kapsamdaki kamu idarelerine ait taşınmazlar için 34.000,00 TL olan limit 07.11.2023 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 114.000,00 TL olarak güncellenmiştir.

Yapılan incelemede; farklı zamanlarda gerçekleştirilen ve 34.000 TL'nin üzerinde kalan toplam 2.062.161,37 TL'lik harcamanın, değer arttırıcı harcama olarak taşınmazların değerine eklenmeksizin giderleştirildiği tespit edilmiştir. Bulgu konusu harcamalar 07.11.2023 tarihinden önce gerçekleştirildiğinden 34.000,00 TL'lik limit göz önünde bulundurulmuştur.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Yapılan değer arttırıcı harcamaların taşınmazların değerine eklenmemesi nedeniyle mali tablolarında; 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı 1.122.652,- TL ve 252 Binalar Hesabı 939.509,37 TL eksik, 630 Giderler Hesabı 2.062.161,37 TL fazla olarak görünmektedir. Maddi duran varlıklar için gerçekleştirilen değer arttırıcı nitelikteki harcamaların ilgili maddi duran varlık hesaplarında izlenilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Maddi Duran Varlıklara İlişkin Amortisman Uygulamalarında Hatalar Bulunması

Muhasebe kayıtları ve mali tabloların incelenmesinde duran varlıklar için ya hiç amortisman ayrılmadığı, ya da muhasebe hesaplarında kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar hesap grubu ile ilgili ve "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinin (ç) bendinde, amortisman tabi varlıkların neler olduğu, bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranlarına ilişkin esas ve usullerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği, ayrılan amortismanların nasıl muhasebeleştirileceği ve varlıkların amortisman hesaplanmasına esas alınacak değerinin nasıl tespit edileceği ile ilgili hususlar hüküm altına alınmıştır.

Maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde gidere dönüştürülmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılan 257 Birikmiş Amortismanlar hesabı da aynı Yönetmelik'in 202 ve 203'üncü maddelerinde açıklanmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Varlıklara ilişkin ilkeler" başlıklı 9'uncu maddesinin 1/d bendinde de; "*Bilançoda duran varlıklar ana hesap grubu içinde yer alan maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile diğer duran varlıkların maliyetlerini, bunlardan yararlanılan dönemlere dağıtmak amacıyla, her dönem ayrılan amortismanların birikmiş tutarları bilançoda ayrıca gösterilir.*" denildikten sonra hangi duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin esas ve usuller ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranlarının duran varlık çeşitlerine göre Bakanlıkça belirleneceği hususu aynı Yönetmelik'in 29'uncu maddesinde hükme bağlanmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin amortisman işlemlerine ilişkin hükümlerinde belirtilen, Hazine ve Maliye Bakanlığınca tanınan amortisman süre, yöntem ve oranlarını belirleme yetkisi ise Bakanlığın Vergi Usul Kanunu'nun 318'inci maddesindeki yetkisinden gelmektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığı bu yetkisini 333, 339, 365, 389, 399 ve 418 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği çıkararak kullanmış ve Tebliğ eki listelerde amortisman uygulamasına ilişkin gerekli açıklamalara yer vermiştir.

Amortisman ve tükenme payı ayrılmasına ilişkin usul ve esaslar ile, uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranlarının neler olacağı ise 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde açıklanmıştır.

Yukarıda açıklanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile bahsi geçen Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ve Muhasebat

Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin söz konusu hükümleri dikkate alındığında İdarenin amortisman işlemlerine ilişkin şu hususlar tespit edilmiştir;

– Amortisman ve tükenme payı ayrılması gereken tüm maddi varlıklar için amortisman ayrılmamıştır.

Tablo 6: Amortisman Ayrılmamış Maddi Varlıklar Tablosu

Varlık Hesap Kodu	Hesap Adı	Kayıtlı Varlıkların Değeri (TL)
251.xx.00.00.	TANIMSIZ	33.018.406,26
251.xx.01.00.	TANIMSIZ	3.711.499,93
251.xx.02.00.	Enerji Nakil Hatları	2.308.347,14
251.xx.03.00.	Su İsale Hatları	84.179.895,23
251.xx.04.00.	Kanalizasyon Hatları	3.373.036,71
251.xx.05.00.	Tüneller	37.616,51
251.xx.06.01.	Köprüler	1.364.255,09
251.xx.07.00.	Yollar	205.703.509,45
251.xx.08.00.	Sulama Kanalları	352.355,46
251.xx.09.01.	Su Kuyuları	510.617,20
251.xx.10.01.	Barajlar	4.945.416,74
251.xx.11.00.	Hava Meydanları	2.319.159,45
251.xx.13.00.	İskeleler	947.208,28
251.xx.14.00.	Çekek Yerleri	25.881.184,30
252.xx.xx.00.00	TANIMSIZ	28.773.714,57
252.xx.xx.01.00	TANIMSIZ	51.292.820,86
252.xx.xx.02.00	TANIMSIZ	16.611.419,21
252.xx.xx.02.99	Diğer	247.870.246,58
252.xx.xx.03.00	TANIMSIZ	12.580.695,12
252.xx.xx.03.01	Sağlık Evleri	303.180,49
252.xx.xx.03.02	Sağlık Ocakları	30.624.301,74
252.xx.xx.03.04	Hastaneler	362.416,92
252.xx.xx.03.99	Diğer	5.821.407,47
252.xx.xx.04.00	TANIMSIZ	6.116.613,13
252.xx.xx.04.05	Halk Eğitim Merkezi	11.100.208,42
252.xx.xx.04.07	Kütüphaneler	7.109.565,92
252.xx.xx.04.12	Eğitim ve Dinlenme Binaları	770.393.606,07
252.xx.xx.05.00	TANIMSIZ	5.730.525,78
252.xx.xx.06.00	TANIMSIZ	329.727,93
252.xx.xx.99.00	TANIMSIZ	62.232.097,44
253.01.00..	TANIMSIZ	87.910,00
253.01.01..	İletişim/Haberleşme Tesisleri	7.190,88
253.02.01..	Tarım ve Ormancılık Makineleri	111.153,80
253.02.02..	İnşaat Makineleri ve Aletleri	660.830,68
253.02.03..	Atölye Makineleri ve Aletleri	177.990,77

253.02.04..	İş Makineleri ve Aletleri	18.707.550,56
253.02.05..	Güç Elektroniği ve Basınçlı Makineler ile Aletleri	218.836,37
253.02.10..	Matbaacılıkta Kullanılan Makine ve Aletler	5.833,92
253.03.01..	Yıkama, Temizleme ve Ütüleme Cihaz ve Araçları	34.191,27
253.03.02..	Beslenme, Gıda ve Mutfak Cihaz ve Aletleri	91.029,70
253.03.04..	Ölçüm, Tartı, Çizim Cihazları ve Aletleri	2.415,46
253.03.05..	Tıbbi ve Biyolojik Amaçlı Kullanılan Cihazlar ve Aletler	4.123.536,79
253.03.06..	Araştırma ve Üretim Amaçlı Cihazları ve Aletleri	42.869,41
253.03.07..	Müzik Aletleri ve Aksesuarları	329.220,00
253.03.08..	Spor Amaçlı Kullanılan Cihaz ve Aletler	966,60
254.01.01..	Otomobiller	522.044,93
254.01.02..	Yolcu Taşıma Araçları	505.411,71
254.01.03..	Yük Taşıma Araçları	322.204,43
254.01.04..	Arazi Taşıtları	420.914,26
254.01.05..	Özel Amaçlı Taşıtlar	1.563.739,61
254.01.07..	Motorsuz Kara Araçları	359.392,96
255.01.01..	Döşeme Demirbaşları	95.352,06
255.01.02..	Temsil ve Tören Demirbaşları	27.152,25
255.01.03..	Koruyucu Giysi ve Malzemeler	2.761,00
255.01.04..	Seyahat, Muhafaza ve Taşıma Amaçlı Demirbaş Niteliğindeki Taşınımlar	153,40
255.01.05..	Hastanede Kullanılan Demirbaş Niteliğindeki Taşınımlar	206.090,59
255.02.01..	Bilgisayarlar ve Sunucular	562.665,36
255.02.02..	Bilgisayar Çevre Birimleri	218.887,90
255.02.03..	Teksir ve Çoğaltma Makineleri	31.356,13
255.02.04..	Haberleşme Cihazları	103.133,62
255.02.05..	Ses, Görüntü ve Sunum Cihazları	325.895,69
255.02.06..	Aydınlatma Cihazları	749,17
255.02.99..	Diğer Büro Makineleri ve Aletleri	380.965,17
255.03.00..	TANIMSIZ	28.533,86
255.03.01..	Büro Mobilyaları	723.851,47
255.03.02..	Misafirhane, Konaklama ve Barınma Amaçlı Mobilyalar	213.098,94
255.03.03..	Kafeterya ve Yemekhane Mobilyaları	19.313,57
255.03.05..	Seminer ve Sunum Amaçlı Ürünler	38.209,85
255.04.01..	Yemek Hazırlama Ekipmanları	20.147,06
255.07.01..	Kütüphane Mobilyaları	23.654,92
255.08.01..	Eğitim Mobilyaları ve Donanımları	47.620,04
255.08.02..	Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Ekipmanlar	590,00

255.08.04..	Okul Bahçesi ve Oyun Demirbaşları	491,52
255.09.00..	TANIMSIZ	2.891,00
255.09.01..	Doğa Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	318,60
255.10.02..	Kontrol ve Güvenlik Sistemleri	40.827,70
255.10.03..	Yangın Söndürme ve Tedbir Cihaz ve Araçları	33.401,42
255.11.02..	Duvarda Sergilenen Süs Eşyaları	5.930,21
255.11.03..	Masa ve Sehpalarda Sergilenen Süs Eşyaları	1.489,00
255.12.01..	Yemek, Servis ve Çatal-Bıçak Takımları	9.415,25
255.12.02..	Büro Malzemeleri	1.008,31
255.99.02..	Seyyar Tanklar ve Tüpler	99.943,18

– Amortisman tabi maddi varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılmıştır.

Tablo 7: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılmış Varlıklar Tablosu

Varlık Hesap Kodu	Hesap Adı	Kayıtlı Varlıkların Değeri (TL)	Ayrılan Amortisman Tutarı (TL)	Fark (-) (TL)
251.xx.20.03.	Mesire Yerleri	0,00	84.960,00	84.960,00
Toplam		0,00	84.960,00	84.960,00

İdarenin maddi varlıklarından bir kısmı için amortisman ayrılmaması ve bir kısmı için de varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılması 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabını etkilemektedir.

Ayrıca hatalı amortisman uygulaması sonucunda; Giderler Hesabına yansımaları gereken amortisman giderleri kadar 630 Giderler Hesabı, Dönem sonunda 630 Giderler Hesabının yansımaları sonucu oluşacak faaliyet sonuçlarını gösteren 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı ile faaliyet sonuçlarının bakiyeleri üzerinden değerlendirilecek dönem faaliyet sonucunu gösteren 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ya da 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı (-) ayrılması gereken amortisman tutarları ya da fazla ayrılan amortisman tutarları kadar hatalı sonuç vermektedir.

Yılı dönem faaliyet sonucuna göre, yılı geçtikten sonra önceki yıllar faaliyet sonuçlarını takip etmek için kullanılan 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı ya da 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (-) ile geçmiş yıllar olumlu ya da olumsuz faaliyet sonuçlarının 5 yıl sonunda net değere aktarılması gerektiğinden, 5 yıllık süreyi doldurmuş geçmiş dönemler için 500 Net Değer Hesabı da amortisman ayrılmamasından etkilenen diğer hesaplardır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Amortisman ve tükenme payı ayrılması gereken tüm maddi duran varlıklar için amortisman ayrılmaması ile amortisman tabi maddi duran varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılmasından dolayı idarenin yıl içinde ve yıl sonunda düzenlenen mali tablolarında 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-), 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı, 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı ve 500 Net Değer Hesabının gerçeği yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Gerçeği Yansıtmaması

İdarenin 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabı ile Kurumun geçici kabul işlemlerini yapan ilgili birimlerinin toplam geçici kabul tutarları arasında uyumsuzluk olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabı bölümünde yer alan "Hesabın niteliği" başlıklı 180'inci maddesinde aynen:

"(1) Bu hesap, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarıncaya kadar izlenmesi için kullanılır."

"Hesabın işleyişi" başlıklı 181'inci maddesinde aynen:

"(1) Yapılmakta olan yatırımlar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

b) Alacak

1- Tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarlar bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilir." hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yazılı mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere yeni bir yatırıma başladıktan sonra ilk hakedişten başlamak üzere söz konusu yatırım ait hakediş tutarları 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabına borç kaydedilmeli ilgili yatırımın tamamlanıp geçici

kabulünün yapılması ile birlikte ise 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabının alacağına kayıt yapılarak hesaptan çıkarılmalı ve ilgili varlık hesaplarına kaydedilmelidir.

Yapılan incelemeler neticesinde, Kurumun geçici kabul işlemlerini yapan ilgili birimlerinin toplam geçici kabul tutarının 24.631.189,61 TL olmasına rağmen 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabına gerekli kayıtların yapılmadığı görülmüştür.

İlgili varlık hesapları olan; 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabına aktarılmaksızın 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenmeye devam eden yatırımlar nedeniyle, muhasebe kayıtlarında 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının bakiyesi olması gerekenden fazla, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabının bakiyesi ise olması gerekenden eksik görülmektedir.

Söz konusu hesaplardaki varlıklar için amortisman ayrılması da gerekeceğinden, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenen yatırımlardan tamamlananların ilgili varlık hesaplarına aktarılmaması 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabını da etkilemektedir.

Aynı zamanda; amortisman uygulaması sonucu Giderler Hesabına yansması gereken amortisman giderleri kadar 630 Giderler Hesabı, Dönem sonunda 630 Giderler Hesabının yansması sonucu oluşacak faaliyet sonuçlarını gösteren 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı, faaliyet sonuçlarının bakiyeleri üzerinden değerlendirilecek dönem faaliyet sonucunu gösteren 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ya da 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı (-), ayrılması gereken amortisman tutarları kadar hatalı sonuç vermektedir.

Yılı dönem faaliyet sonucuna göre, yılı geçtikten sonra önceki yıllar faaliyet sonuçlarını takip etmek için kullanılan 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı veya 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (-) ile geçmiş yıllar olumlu ya da olumsuz faaliyet sonuçlarının 5 yıl sonunda net değere aktarılması gerektiğinden, 5 yıllık süreyi doldurmuş geçmiş dönemler için 500 Net Değer/Sermaye Hesabı da amortisman ayrılmamasından etkilenen hesaplardır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve bulguda tespiti yapılan hususa ilişkin düzeltme kaydının yapıldığı belirtilmiştir. Ancak bu kayıt işlemi yılı geçtikten sonra yapıldığından, söz konusu hesap gerçek durumu yansıtmamaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle; İdarenin yıl sonunda düzenlenen mali tabloları üzerinde 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri, 252 Binalar, 257 Birikmiş Amortismanlar (-), 258

Yapılmakta Olan Yatırımlar, 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu, 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları ve 500 Net Değer/Sermaye Hesaplarının gerçek durumu yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Yazılım, Lisans ve Kullanma Hakkı Gibi Alımların Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi

İl Özel İdaresi tarafından yapılan lisans ve kullanma hakları gibi maddi olmayan duran varlık alımlarının 260 Haklar Hesabına kaydedilerek izlenmesi gerekirken bu alımların doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “26 Maddi olmayan duran varlıklar” hesap grubu içerisinde 260 Haklar Hesabına yer verilmiştir. Yönetmeliğin 210’ncu maddesinde 260 Haklar Hesabının işleyişiyle ilgili olarak; *“Bu hesap, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılır”* düzenlemesine yer verilmiştir. Bu doğrultuda belirli alanlarda kullanma ve yararlanma hak ve yetkisi sağlayan lisans, bilgisayar programları gibi ekonomik değer taşıyan harcamaların 260 Haklar Hesabında izlenilmesi gerekmektedir. 2023 yılı içerisinde çeşitli işlemler ile yapılan ve 260 Haklar Hesabında izlenilmesi gereken 605.094,96 TL tutarındaki yazılım ve bilgisayar programı gibi alımlar doğrudan giderleştirilmiştir. Bu hesaba kaydedilmesi gereken alımların doğrudan giderleştirilmesi nedeniyle 630 Giderler Hesabına yapılan kayıt miktarı da gerçek tutarın üzerinde olmaktadır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler içeren yazılım ve programların alınması dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların 260 Haklar Hesabına kaydedilmesi ve izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Ödeme Vadesi Bir Yıldan Daha Uzun Olan Kredi Taksitlerinin Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Olarak Takip Edilmesi

Bir yıldan daha uzun vadede ödenecek olan kredilere ait taksitlerin, 400 Banka Kredileri Hesabı yerine 300 Banka Kredileri Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 300 Banka Kredileri Hesabının mahiyetinin izah edildiği 232'nci maddesinde; idarece, banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kısa vadeli (vadesi bir yıl veyahut faaliyet dönemi ile hudutlu olan) kredilere ilişkin tutarlar ile 400 Banka Kredileri Hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı, mezkûr Yönetmeliğin 400 Banka Kredileri Hesabının mahiyetinin izah edildiği 301'inci maddesinde; idarenin, banka ve diğer finans kuruluşlarına olan vadesi bir yıldan fazla borçlarının izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

İdarenin mali tabloları ve kredilerin ödeme vadelerini gösteren vesaik incelendiğinde; ödeme vadesi bir yıldan fazla olan İller Bankası kredilerine ait taksitlerin, 400 Banka Kredileri Hesabı yerine 300 Banka Kredileri Hesabında izlendiği tespit edilmiş olup bu sebeple, bilançoda 300 no.lu hesap 16.709.673,92 TL fazla, 400 no.lu hesap ise aynı tutarda noksan olarak gözükmemektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Bir yıldan daha uzun bir vadede ödenecek olan banka kredilerinin uzun vadeli yabancı kaynak olarak 400 Banka Kredileri Hesabında takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Bilançoda Birlikte Yer Alması

İdarenin faaliyetleri neticesinde olumlu veyahut olumsuz gerçekleşmesi icap eden faaliyet neticesinin hem olumlu hem de olumsuz olarak bilançoda bulunduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 59 Dönem faaliyet Sonuçları hesap grubunu izah eden 360'ıncı maddesinde; dönem olumlu veya olumsuz faaliyet neticesinin izlenmesi için bu hesap grubunun kullanılacağı, mezkûr Yönetmeliğin 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabının mahiyetinin izah edildiği 361'inci maddesinde; faaliyet döneminde hasıl olan müspet faaliyet neticesinin bu hesapta izleneceği, yine aynı Yönetmeliğin 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının mahiyetinin izah edildiği 363'üncü maddesinde ise; faaliyet döneminde hasıl olan menfi faaliyet neticesinin bu hesapta izleneceği ifade edilmiştir.

Yapılan inceleme neticesinde; İdarenin birimleri arasında yer alan İlçe Özel İdare Müdürlüklerinde gerçekleşen olumsuz faaliyet neticesi ile İl Özel İdaresinde gerçekleşen olumlu faaliyet neticesinin, karşılıklı mahsubu gerçekleştirilmeden hem 590 Dönem Olumlu

Faaliyet Sonucu Hesabı hem de 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı ile bilançoaya yansıtıldığı tespit edilmiştir. Bir idarenin faaliyetlerinden kaynaklanan neticenin aynı anda hem olumlu hem de olumsuz olarak gerçekleşmesi mümkün olmayacağından, Batman İl Özel İdaresi 2023 yılı bilançosunda, 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının bir arada yer alması mevzuata aykırı bir vaziyet olup bilançoda hataya sebebiyet vermektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup mevzubahis bilanço hatasının; İdarenin birimleri arasında yer alan İlçe Özel İdare Müdürlüklerinde gerçekleşen olumsuz faaliyet neticesi ile İl Özel İdaresinde gerçekleşen olumlu faaliyet neticesinin karşılıklı mahsuplaşma işleminin, kullanılan muhasebe sistemi (e-içişleri) üzerinden gerçekleştirilememesi sebebiyle hâsıl olduğu ve bu vaziyetin düzeltilmesi için e-içişleri muhasebe modülünde lazım gelen güncellemelerin yapılmasının talep edildiği ifade edilmiştir. E-içişleri modülü içim yapılan güncelleme talebi dikkatle takip edilmeli ve mali tablolara doğru veri aktarılması sağlanmalıdır.

Dönem faaliyet neticesinin, olumlu veyahut olumsuz gerçekleşme haline binaen tek bir hesap vasıtası ile bilançoda yer alması gerekmektedir.

BULGU 12: Geçmiş Yıllara Ait Olumlu Faaliyet Sonuçlarının Hatalı Hesapta Takip Edilmesi

2023'ten daha evvelki yıllara ait olan ve cari yıl bidayeti itibarıyla geçmiş dönem verisi mahiyetinde olan olumlu faaliyet neticelerinin, 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı yerine 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabının mahiyetinin izah edildiği 361'inci maddesinde; faaliyet döneminde hasıl olan müspet faaliyet neticesinin bu hesapta izleneceği, mezkûr Yönetmeliğin 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabının işleyişinin izah edildiği 356'ncı maddesinde ise; açılış kaydını takiben bir önceki dönem olumlu faaliyet neticesinin bu hesaba alacak, 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; 2020, 2021 ve 2022 yılı olumlu faaliyet neticelerinin, cari yıl itibarıyla geçmiş döneme ait veriler olmasına rağmen 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabından 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabına

aktarılmadığı tespit edilmiş olup bu sebeple, bilançoda 590 no.lu hesap 440.508.215,55 TL fazla, 570 no.lu hesap ise aynı tutarda noksan olarak yer almaktadır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup mevzubahis bilanço hatasının; kullanılan muhasebe sistemi (e-içişleri) kaynaklı olduğu ve İdare tarafından 570-590 no.lu hesaplara herhangi bir veri girişi yapılamadığı, e-içişleri sisteminin hesapları kendiliğinden çalıştırdığı ifade edilmiştir. Bulgu mevzu hatanın tashih edilebilmesi için e-içişleri sistemi ile alakalı güncelleme (düzeltme) talebi yapılmalı ve mali tablolara doğru veri aktarılması sağlanmalıdır.

Dönem olumlu faaliyet neticesinin, takip eden yıla dair yapılacak olan açılış kaydı akabinde 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bazı İlk Madde ve Malzemelerin Alındığında Doğrudan Giderleştirilmesi

Satın alınan ilk madde ve malzeme niteliğindeki taşınır mallar için taşınır işlem fişi düzenlenmediği ve söz konusu malzemelerin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmeksizin doğrudan 630 Giderler Hesabına kaydedilerek muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 14'üncü maddesinde, stoklar hakkında, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre işlem yapılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının Niteliği" başlıklı 115'inci maddesinde; bu hesabın kurumlarca kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzemelerin izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın İşleyişi" başlıklı 116'ncı maddesinde ise satın alınan veya üretilen ilk madde ve malzemeler bir taraftan maliyet bedelleri ile bu hesaba borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer

taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Belgeler ve Cetveller" başlıklı 10'uncu maddesinde ise; Taşınır İşlem Fişinin tanımı yapılmış ve Taşınır İşlem Fişinin hangi hallerde düzenlenmeyeceğine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte incelendiğinde, ilgili mevzuatı çerçevesinde kabul edilerek teslim alınan taşınırların girişleri ile taşınırların çıkış ve ambarlar arasında devir işlemlerinde, dayanıklı taşınırların niteliklerini değiştiren esaslı onarım ve ilaveler sonucu değer artışlarında taşınır işlem fişi düzenlenmesinin esas olduğu belirtildikten sonra, hangi hallerde düzenlenmeyeceği sayma yoluyla açıkça belirtilmiştir.

Kurumda yapılan incelemede avadanlık ve yedek parça alımlarının 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmeksizin doğrudan 630 Giderler Hesabı kullanılmak suretiyle muhasebeleştirildiği, ayrıca Taşınır Mal Yönetmeliği kapsamında sayılan istisnalar arasında belirtilmediği halde söz konusu malzemeler için taşınır işlem fişinin düzenlenmediği görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

İdare tarafından satın alınan ilk madde ve malzeme niteliğindeki taşınır malların 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmesi ve taşınır işlem fişi düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Kullanılma İmkânı Kalmayan Maddi Duran Varlıkların Hatalı Hesaplarda Takip Edilmesi

Kullanılma imkanını yitirmiş olan maddi duran varlıkların, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı yerine 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının işleyişinin izah edildiği 195'inci maddesinde; yıkılma, eskime ve iktisadi ömrünü tamamlama gibi sebeplerle tesis, makine ve cihaz olma vasfı ortadan kalkan tesis, makine ve cihazların kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç kaydedileceği, mezkûr Yönetmeliğin 255 Demirbaşlar Hesabının işleyişinin izah edildiği 199'uncu maddesinde; eskime veya iktisadi ömrünü

tamamlama gibi sebeplerle demirbaş olma vasfı ortadan kalkan demirbaşların, kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç kaydedileceği, yine aynı Yönetmeliğin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 224'üncü maddesinde ise; çeşitli sebeplerle kullanılma imkânlarını yitiren maddi duran varlıkların bu hesapta izleneceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; eskime veyahut ömrünü tamamlama gibi sebeplerle makine-cihaz/demirbaş olma vasfı ortadan kalkan muhtelif maddi duran varlıkların İdarede mevcut olduğu, mevzubahis varlıkların sayısı ve değeri ile alakalı 2023 yıl sonu itibarıyla herhangi bir çalışma ifa edilmediği ve kullanılma imkanını yitiren bu varlıkların 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmediği tespit edilmiş olup bu sebeple, bilançoda 253, 255 ve 294 no.lu hesaplar hatalı olarak yer almaktadır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Herhangi bir sebeple faydalanma imkânı ortadan kalkmış olan maddi duran varlıkların, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Alınan Demirbaşların Demirbaşlar Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi

İdare tarafından yıl içerisinde yapılan ve 255 Demirbaşlar Hesabında izlenmesi gereken bazı maddi duran varlıklar alımlarının bu hesaba kaydedilmeden doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli idareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “255 Demirbaşlar hesabı” başlıklı 198'nci maddesinde; “*Bu hesap, kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için kullanılır*” düzenlemesine yer verilmiştir. Bu düzenleme çerçevesinde demirbaş niteliğindeki alımların Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre kayıt işlemlerinin yapılarak bu hesapta izlenmesi gerekmektedir. Kurumun yıl içerisinde yapmış olduğu bazı alımlarda toplam 2.630.104,40 TL tutarındaki demirbaş niteliğindeki taşınırlar 255 Demirbaşlar Hesabına kaydedilmeden doğrudan giderleştirilmiştir. Demirbaş niteliğindeki alımların bu hesapta izlemeden doğrudan giderleştirilmesi nedeniyle kurumun 630 Giderler Hesabında gerçek tutardan fazla görünmesine yol açmaktadır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Kurum faaliyetlerinin yurütulmesinde kullanılmak üzere alınan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların 255 Demirbaşlar Hesabına kaydedilerek bu hesapta izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Gayrimenkulün Tamamlayıcı Parçası Olan Varlıkların Doğrudan Giderleştirilmesi

İdare bünyesindeki park, yeşil alanlar ve bahçelerde gayrimenkul olarak bulunan varlıkların, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı yerine 630 Giderler Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının mahiyetinin izah edildiği 190'ıncı maddesinde; herhangi bir işin gerçekteşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş her türlü yol, köprü, baraj, tünel, bölme, sarnıç, iskele, hark ve benzeri yapılar ile bunların eklenti ve bütünleyici parçalarının 251 no.lu hesapta izleneceği ifade edilmiş olup mezkûr Yönetmelik'in 630 Giderler Hesabına dair 372 ve 373'üncü maddelerinde ise; park, yeşil alanlar ve bahçelerde gayrimenkul olarak bulunan varlıkların 630 no.lu hesapta muhasebeleştirileceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır.

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; bulunduğu park, yeşil alan ve bahçenin tamamlayıcı bir parçası sayılması lazım gelen ve gayrimenkul vaziyette bulunan park oyun gruplarının, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında izlenmeyerek 630 Giderler Hesabı vasıtası ile doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiş olup bu sebeple, mali tablolarda 251 no.lu hesap ve 630 no.lu hesap 1.858.500 TL tutarında hatalı olarak yer almaktadır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Halka açık alanlarda gayrimenkul olarak bulunan ve tahmini faydalanma süresi bir yılın üzerinde olan varlıkların 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Vadesi Geçmiş Olan Vergi ve Diğer Mesuliyetlerin Hatalı Hesaplarda Takip Edilmesi

Vadesi geçmiş olan vergiler ve sosyal güvenlik kesintilerinin, 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı yerine 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı ile 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 269'uncu maddesinde; mevzuatı icabı amme idarelerince mesul veya mükellef sıfatıyla vergi dairesine ödenmesi icap eden her türlü vergi, resim, harç ve benzeri borç tutarlarının izlenmesi için 360 no.lu hesabın kullanılacağı, mezkûr Yönetmelik'in 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabının mahiyetinin izah edildiği 271'inci maddesinde; sosyal güvenlik mevzuatı hükümlerine göre sosyal güvenlik kurumları adına nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için 361 no.lu hesabın kullanılacağı, yine aynı Yönetmelik'in 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabının mahiyetinin izah edildiği 278'inci maddesinde ise; kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve diğer mesuliyetler ile ertelenen veya taksitlendirilen vergi ve diğer yükümlülüklerin erteleme veya taksitlendirme vadesinin bir yılı aşmayan kısımlarının izlenmesi için 368 no.lu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; kanuni süresi içinde ödenmemiş olup geçmiş yıllardan devrederek gelen vadesi geçmiş vergi ve sosyal güvenlik kesintilerinin, 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı yerine 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı ile 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabında izlenmeye devam edildiği tespit edilmiş olup bu sebeple, bilançoda 360 no.lu hesap 761.416,44 TL ve 361 no.lu hesap 105.434,29 TL fazla, 368.no.lu hesap ise 866.850,73 TL noksan olarak yer almaktadır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Kanuni süresi içinde ödenmemesi sebebiyle vadesi geçmiş vaziyette bulunan vergi ve diğer mesuliyetlerin, 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Yapım İşi Hakedişlerinden Yapılan Geçici Kabul Noksanlıkları Kesintilerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Yapım işi hakediş ödemelerinden yapılan geçici kabul noksanlıkları kesintilerinin, 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı yerine 333 Emanetler Hesabında izlendiği görülmüştür.

Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşme'nin 30'uncu maddesinde; anahtar teslimi götürü bedel sözleşmelerde; tanzim edilen her hakedişte, geçici kabul noksanları için yapılan iş tutarının %3'üne karşılık gelen kısmının tutulacağı ve bu tutarın geçici kabul noksanı bulunmayan işlerde geçici kabul onay tarihinden sonra, geçici kabul noksanı bulunan işlerde ise bu eksikliklerin tamamlanmasını müteakip geçici kabul onay tarihinden sonra yükleniciye ödeneceği, birim fiyat üzerinden yapılan sözleşmelerde ise; tanzim edilen hakedişlerde, tamamlanmış ancak kesin hesabı İdareye verilmemiş imalatlara ait tutarların %5'inin tutulacağı ve kesin hesaplar İdare tarafından onaylanmadıkça bu tutarların yükleniciye ödenemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 333 Emanetler Hesabının mahiyetinin izah edildiği 260'ıncı maddesinde; emanet olarak nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı, mezkur Yönetmelik'in 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 257'nci maddesinde ise; mevzuatları gereği belirli olmayan bir vade ile vadesiz ve/veya bir yıldan kısa vade ile nakden veya mahsuben tahsil edilen depozito ve teminatların izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

2023 Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı'nda; 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı alt teferruat kodlarında "330.15 Yapım İşleri Tip Sözleşmesinin 30'uncu ve 31'inci Maddeleri Gereği Alınan Teminatlar Hesabı" yer almakta olup hakediş ödemelerinden yapılan geçici kabul noksanlıkları kesintilerinin bu hesapta izlenmesi icap ettiği sarih olarak belirtilmiştir.

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; yapım işi hakediş ödemelerinden, yapım işlerine dair tip sözleşmenin yukarıda sözü edilen 30'uncu maddesi mucibince yapılan geçici kabul noksanlıkları kesintilerinin, 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına yerine 333 Emanetler Hesabında izlendiği tespit edilmiş olup bu sebeple, bilançoda 333 no.lu hesap 7.551.272,01 TL fazla, 330 no.lu hesap ise aynı tutarda noksan olarak yer almaktadır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta

daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Teminat mahiyetinde olan geçici kabul noksanlıkları kesintilerinin 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 7: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdarede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "*Çalışma şartları ve dinlenme hakkı*" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Yukarıda bahsi geçen Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen

hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede özel idarede görev alan kadrolu işçilerden; 56'sının 100 ile 200 gün arasında, 52'sinin 200 ile 300 gün arasında ve 6'sının ise 300 günden fazla kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

İdarede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve kuruma ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 8: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

İdare ile Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası (BEM-BİR-SEN) arasında akdedilen sosyal denge tazminatı sözleşmesinde mevzuata aykırı olarak sosyal haklardan yararlanma, eğitim ve ulaşım hizmeti gibi konularda düzenlemelerin yapıldığı görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'nin Ek 15'inci maddesinde; belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan sözleşmede belirlenen tavan tutarı aşamayacağı ve

anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun "Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması" başlıklı 32'nci maddesinin birinci fıkrasında; "27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz." hükmüne yer verilmiştir. Madde metninden açıkça anlaşılacağı üzere belediye başkanı ile sendika yetkilisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlar içinde tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmesi'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün "Sosyal denge tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise; "Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'sidir. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla çeşitli adlar altında yapılan ödemeler dahil ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilir." denilmektedir.

Bahse konusu maddenin dayanak teşkil ettiği sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği,

çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

İdarenin sosyal denge tazminatı sözleşmesinin incelenmesi neticesinde; Sözleşmenin “Sosyal Haklar ve Eğitim” başlıklı 10’uncu maddesinde yer alan fıkralarda sözleşmenin konusu ile bağdaşmayan düzenlemelere yer verildiği görülmüştür.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlar kapsamında tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir. Bunun dışında sözleşme hakkını toplu sözleşme gibi düşünmek ve sözleşme metnine yetkilendirilen hususlar dışında hükümler koymak mümkün değildir. Zira 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde mahalli idarelerle imzalanan sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılamayacağı da açıkça belirtilmiştir. Açıklanan nedenlerle bahse konu Sözleşmeye sosyal denge tazminat tutarının tespit edilmesi dışında hükümler konulması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Sosyal denge sözleşmelerinin mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapılması ve sosyal denge tazminatının tutarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin hükümler dışında herhangi bir hüküm konulmaması gerekmektedir.

BULGU 9: Geçici Görev Yolluğu Avanslarının Hatalı Hesapta Takip Edilmesi

Yurtiçi geçici görev yolluğu avansı olarak verilen meblağların, 161 Personel Avansları Hesabı yerine 160 İş Avans ve Kredileri Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 160 İş Avans ve Kredileri Hesabının mahiyetinin izah edildiği 124'üncü maddesinde; idarece mevzuatı gereğince bütçedeki ödeneğine dayanılarak verilen iş avans ve kredilerinin izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı, mezkûr Yönetmelik'in 161 Personel Avansları Hesabının mahiyetinin izah edildiği 127'nci maddesinde ise; mevzuatı uyarınca verilen sürekli ve geçici görev yolluğu avanslarının bu hesapta izleneceği ifade edilmiştir.

İdareye ait cari yıl görev yolluğu avansları incelendiğinde; geçici görev yolluğu olarak verilmiş avansların 160 İş Avans ve Kredileri Hesabında izlendiği, 161 Personel Avansları Hesabının ise hiç kullanılmadığı anlaşılmıştır. Mevzubahis avanslar 2023 yıl sonu itibarıyla

kapatılmış olup bilançoda hataya sebebiyet vermese de, geçici görev yolluğu avanslarının yıl içinde 161 Personel Avansları Hesabında izlenmemesi mevzuata aykırı bir hal teşkil etmiştir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Geçici görev yolluğu avanslarının 161 Personel Avansları Hesabında takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Bazı Maddi Duran Varlık Hesaplarının Yeni Faaliyet Dönemine Mahsup İşlemi Yapılmadan Devredilmesi

250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 254 Taşıtlar Hesabı, 255 Demirbaşlar Hesabı ve 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının; yıl sonu kapanış kayıtlarının hatalı yapılması sebebiyle, borç bakiyesi olarak değil hem borç hem de alacak yekûnu şeklinde cari yıla aktarıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Dönem sonu işlemleri" başlıklı 480'inci maddesinde; her faaliyet döneminin sonunda, muhasebe yetkililerinin, dönem sonu işlemlerini yaparak yeni faaliyet döneminin açılış kaydına esas alınacak kesin mizanı çıkaracağı, hazırlanan kesin mizanda borç ve alacak kalanı veren hesapların yeni faaliyet döneminin açılış kaydına esas teşkil edeceği, yine aynı maddede; kesin mizanın tanzim edilmesini takiben, dönem sonunda nihai yevmiye olarak borç ve alacak bakiyesi veren hesapların kapatılmasını sağlamak için kesin mizanda borç bakiyesi veren hesapların alacak kaydı yapılarak, alacak bakiyesi veren hesapların ise borç kaydı yapılarak muhasebe döneminin kapatılacağı ifade edilmiştir.

İdarenin mali tabloları ve işlemleri incelendiğinde; kesin mizanda verdikleri borç kalanı üzerinden takip eden yıla aktarılması icap eden; 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 254 Taşıtlar Hesabı, 255 Demirbaşlar Hesabı ve 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının geçmiş yıllardan beri borç kalanı olarak değil, borç tutarı ve alacak tutarı olarak ayrı ayrı, mahsup işlemi yapılmadan takip eden yıla aktarıldığı tespit edilmiş olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Duran varlık hesaplarının, yıl sonu itibarıyla verdikleri borç kalanı üzerinden yeni yıla aktarılması gerekmektedir.

BULGU 11: Kurum Taşınmazlarının Tahsislerine ilişkin Hatalı Uygulamaların Bulunması

Kuruma ait taşınmazların tahsisinin mevzuata aykırı olarak yapıldığı görülmüştür.

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun idarenin tahsislerini düzenleyen "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 64'üncü maddesinde;

"İl özel idaresi, il genel meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

...

d) Kendilerine ait taşınmaz malları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak ve süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması durumunda, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir.

(b) ve (d) bentleri uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarına il özel idarelerince karşılanan veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz." denilerek hangi durumlarda taşınmaz tahsisi yapılabileceği belirtilmiştir.

Söz konusu hükme göre özel idareler, kendilerine ait taşınmazları, asli görev ve hizmetlerde kullanılmak üzere, il genel meclisi kararı üzerine, mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebileceklerdir. Bu idareler dışında kalan kuruluşlara ise, süresi ne olursa olsun, idare taşınmazları tahsis edilemeyecektir.

Yapılan incelemede; İl Genel Meclisi kararıyla, idarenin tahsisli kullandığı hazineye ait 1 adet taşınmaz ile çok katlı otopark ve müştemilatının özel idarenin bir şirketine devredildiği görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda anılan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, tahsis işleminin ancak kamu kurum ve kuruluşlarına yapılabileceğinden söz konusu taşınmazların tahsisinin mümkün görünmediği değerlendirilmektedir.

BULGU 12: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Paylarının Tahsiline İlişkin Takibin Yapılmaması

Taşınmaz kültür varlıkları katkı payı ödemekle yükümlü belediyelerin bir kısmının aylık bildirim ve ödemelerini geciktirdikleri veya olması gerekenden daha az ödeme yaptıkları görülmüştür.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 12'nci maddesinin altıncı fıkrasında, belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8'inci ve 18'inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u nispetinde taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payının tahakkuk ettirileceği ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır. Aynı maddenin yedinci fıkrasında, tahsil edilen miktarın, il özel idaresi tarafından açılacak özel hesapta toplanacağı; bu miktarın, il özel idaresince ve belediyelerce kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan projeler kapsamında kamulaştırma, projelendirme, plânlama ve uygulama konularında kullanılmak üzere il özel idaresine ve il sınırları içindeki belediyelere vali tarafından aktarılacağı ve bu payın valinin denetiminde kullanılacağı ifade edilmiştir.

Diğer yandan, 2863 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik'in 5'inci maddesinde katkı payının tarih, tahakkuk ve tahsiline ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Aynı Yönetmelik'in 6'ncı maddesinde belediyelerce katkı payı olarak tahsil olunan tutarların, tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde katkı payı hesabına yatırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, belediyeler topladıkları taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ilişkin katkı paylarını yukarıda belirtilen süre içerisinde yatırmaları gerekmektedir. Aksi takdirde yatırılmayan paylara ilişkin olarak 6183 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda gecikme zammının uygulanacağı, ilgili maddenin devamında ifade

edilmektedir. Ayrıca Belediye Başkanları söz konusu payları zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlüdürler.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda, yıl sonu itibari ile taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı paylarının bazı belediyeler tarafından İdareye gönderilmediği tespit edilmiştir. Bu kapsamda İdarenin tahsili geciken alacaklarına gecikme zammını uygulamadığı görülmüştür.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yazılı mevzuat hükümleri ve değerlendirmeler çerçevesinde, ilgili belediyelerin söz konusu payları zamanında göndermesinin takip edilmesi, zamanında gönderilmeyen alacaklara da gecikme zammının uygulanması gerekmektedir.

BULGU 13: 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/a Maddesine Göre Yapılan Muhtelif Alımlarda Mevzuata Riayet Edilmemesi

Yapılan tedarikle alakalı tek kaynak olma hususiyetine sahip olmayan gerçek veyahut tüzel satıcılardan (şahıslardan), 4734 sayılı Kanun'un 22/a maddesine binaen alım yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "İhtiyacın gerçek veya tüzel tek kişiden temini" başlıklı 22.2'nci maddesinde (11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22'nci maddesi yürürlükten kaldırılmış olup bu değişiklik Tebliğ'i 01.02.2024 tarihinden itibaren mer'i olacaktır.); idarelerin, 4734 sayılı Kanunun 22'nci maddesinin (a) bendine binaen yapacakları mal ve hizmet alımlarında, Tek Kaynaktan Temin Edilen Mallara/Hizmetlere İlişkin Formu kullanarak ihtiyacın hangi sebeple sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğini detaylı olarak yazacağı, fiyat araştırması yapacağı, ihtiyaç mevzu malın veya hizmetin mahiyetlerini tarif edeceği ve bu hususlara dair bütün vesaiki standart forma ekleyecekleri ifade edilmiş olup ayrıca, bir taahhüt kapsamında; taahhüt mevzu sözleşme veya şartnamede yer alan hükümler sebebiyle belli bir marka veya modellenli malın alınmasının zaruri olduğu hallerde, 4734 sayılı Kanunun 22'nci maddesinin (a) bendine göre alım yapılabileceği de belirtilmiştir.

İdarenin cari yıl içinde gerçekleştirdiği bazı binek vasıta tamirat, tadilat ve bakım tedarikleri; ihtiyaçla alakalı tek kaynak olmayan gerçek veyahut tüzel şahıslardan mezkûr Kanun'un 22/a maddesi kapsamında yapılmıştır. Anılan Kanun'un 22/a maddesi kapsamında tedarik yapılması şartını sağlamayan bu alımlarda hem amme kaynakları etkili, iktisadi ve verimli kullanılmamış hem de mevzuata aykırı işlem yapılmıştır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

İhtiyaçla alakalı gerçek veya tüzel bir şahsın tek kaynak olmadığı vaziyetlerde, bu ihtiyaçların 4734 sayılı Kanunda yer alan 22/d veyahut diğer ihale usulleri kullanılarak tedarik edilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Doğrudan Temin Tedariklerinin Ekseriyetinde Mevzuatta Yer Alan Belge Tanzim Sıralamasına Riayet Edilmemesi

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesine göre yapılan alımların büyük kısmında, evvela fiyat araştırması yapılarak piyasa fiyat araştırma tutanağı tertip edildiği, tedarikin başında hazırlanması icap eden onay vesikasının ise en son tanzim edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temine ilişkin açıklamalar" başlıklı 22'nci maddesinin 22.1.1.4. alt maddesinde (11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22'nci maddesi yürürlükten kaldırılmış olup bu değişiklik Tebliği'ni 01.02.2024 tarihinden itibaren mer'i olacaktır.); 22'nci maddeye binaen ihtiyaçların karşılanmasında evvela onay vesikası tanzim edileceği, buna müteakiben vazifeli kişiler tarafından piyasa fiyat araştırması yapılacağı ve buna ilişkin belgelerin mesnetleri ile beraber onay vesikasına ekleneceği ifade edilmiştir.

İdarenin 4734 sayılı Kanun'un 22/d maddesi kapsamındaki alımları incelendiğinde; mevzubahis tedariklerin ekseriyetinde, en son tanzim edilmesi lazım gelen piyasa fiyat araştırma tutanağının en evvel tanzim edildiği ve doğrudan temin onay vesikasının ise, tedarik yapılmasına dair onaydan ziyade bir nev'i netice tasdiki olarak tedarik işleminin nihayetinde tanzim edildiği anlaşılmış olup bu hal mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Doğrudan temin tedariklerinde önce onay vesikası tanzim edilmesi ve akabinde piyasa fiyat araştırması yapılarak ihtiyacın karşılanması gerekmektedir.

BULGU 15: Parasal Limitin Altında Kalmak Maksadıyla Kısımlara Bölerek Alım Yapılmış Olması

İdare tarafından cari yıl içinde gerçekleştirilmiş olan ve benzer mahiyete sahip muhtelif alımların, doğrudan temin hududunun altında kalmak için kısımlara bölünerek 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesine göre tedarik edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; eşik değerlerin altında kalmak maksadıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği belirtilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine dayanılarak hazırlanmış olan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendi gereğince ihtiyaçların temini" başlıklı 22.5 maddesinin 22.5.1.2. alt maddesinde (11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22'nci maddesi yürürlükten kaldırılmış olup bu değişiklik Tebliğ'i 01.02.2024 tarihinden itibaren mer'i olacaktır.); 4734 sayılı Kanunun 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, 22/d maddesi için öngörülen parasal hududun altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek mahiyetteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle 22/d'ye göre temini, 4734 sayılı Kanunun temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde tatbikatların mesuliyet doğuracağı, aynı Tebliğ'in 22.5.1.3 alt maddesinde ise (11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22'nci maddesi yürürlükten kaldırılmış olup bu değişiklik Tebliğ'i 01.02.2024 tarihinden itibaren mer'i olacaktır.); İdarelerin bu bent kapsamında temin edeceği ihtiyaçlarını, anılan bentteki parasal hudutlardan hangisini esas almak suretiyle karşılayabileceğinin, ihtiyacı karşılayacak idarenin büyükşehir belediyesi mücavir alan sınırları içerisinde bulunup bulunmadığına göre belirlenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

22/d usulüyle yapılacak olan tedariklere ait parasal limitler her sene Kamu İhale Kurumu tarafından yayınlanmakta olup büyükşehir belediye hudutları dâhilinde bulunmayan idareler için 2023 yılı 22/d parasal limiti 143.845 Türk Lirası olarak belirlenmiştir. Yani bahsedilen parasal limite kadar olan tedarikler 22/d ile yapılabilecek, bu limitin üstünde kalan tedarikler ise 4734 sayılı Kanunda yer alan münasip ihale usullerinden biriyle yapılacaktır. Büyükşehir hudutları içinde yer almayan İdare de 143.845 TL'lik parasal limite tabidir.

Yapılan inceleme neticesinde; sıvat alımı, kanalizasyon tadilatı, ekskavatör kiralınması, muhtelif toner-drum alımı ve çimento alımı gibi tedariklerin cari yıl içinde pek çok defa kısımlara bölünerek 4734 sayılı Kanun'un 22/d usulüyle temin edildiği ve bu tedariklerin her birinin ayrı ayrı yekûnunun, 22/d usulü ile alım yapılabilmesi için belirlenmiş mali üst sınır 143.845 TL'yi aştığı tespit edilmiş olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

İhtiyaçların rekabet ve eşit muamele ile münasip şartlarda ve zamanında karşılanmasını sağlamak maksadıyla, ihale usulüyle yapılması lazım gelen alımların, kısımlara bölerek tedarik edilmemesi gerekmektedir.

BULGU 16: Yıllara Sâri Hizmet Alımında Mevzuatta Yer Alan Süre Şartına Riayet Edilmemesi

29.11.2023 tarihinde ihale edilen ve 14.12.2023 tarihinde sözleşme akdedilmiş olan “Batman İl Özel İdaresi 2024-2025 Yılları Muhtelif Miktarlarda Şoförlü ve Şoförsüz Taşıt Kiralama ve Servis Hizmeti Alım İşi”nin, ilk mahalli idareler seçimini izleyen üçüncü ayın sonu olan 30.06.2024 tarihini aşacak şekilde tedarik edildiği görülmüştür.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun “Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri” başlıklı 50'nci maddesinde; park, bahçe ve havuz bakımı; vasıta kiralama, kontrollük, temizlik ve yemek hizmetleri; araç, bilgisayar, faks, fotokopi ve diğer teknolojik ürünlerin tamirat ve tadilat işlerinin, süresi ilk mahallî idareler umumi seçimlerini izleyen üçüncü ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara yıllara sâri olarak gördürülebileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; İdare tarafından “Batman İl Özel İdaresi 2024-2025 Yılları Muhtelif Miktarlarda Şoförlü ve Şoförsüz Taşıt Kiralama ve Servis Hizmeti Alım İşi”nin

01.01.2024-31.12.2025 tarihleri arası için yıllara sâri bir şekilde ihale edildiği tespit edilmiş olup mevzubahis bu işin nihayete erme tarihi, ilk mahalli idareler seçimini izleyen üçüncü ayın sonu olan 30.06.2024 tarihini aşmakta ve bu vaziyet mevzuata aykırı bir hal teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Kanun koyucunun, seçimle birlikte değişme ihtimali mevcut olan idareyi; mali açıdan zor vaziyette bırakmamak, ödenmesi lazım gelen ağır bir mali taahhüt altına sokmamak ve verilecek hizmet ile alakalı tercihin yeni devrede belirlenebilmesini sağlamak maksadıyla yaptığı mevzubahis tanzim mucibince, yıllara sâri hizmet alımlarında, ilk mahalli idareler genel seçimini izleyen üçüncü ayın sonunu geçmeyecek şekilde tedarik yapılması gerekmektedir.

BULGU 17: Vasıta Kiralama Hizmet Alım İşinde Mevzuata Aykırılıklar Bulunması

01.01.2022-31.12.2023 tarihleri arası için yapılmış olan “Batman İl Özel İdaresi Binek Otomobil, Kamyonet (Pikap), Şoförlü Yarım Otobüs ve Minibüs Kiralama Hizmeti” alım ihalesinde birden fazla hususta mevzuata mugayir vaziyetler olduğu görülmüştür.

a) İhale Tarihinde Muteber Olmayan Yetki Belgeleri Sunan Firmanın İhale Dışı Bırakılmamış Olması

İşe ait idari şartnamede, bazı salahiyet belgelerinin istekliler tarafından teklif zarfında sunulması icap ettiği belirtilmiş, iktisadi bakımdan en avantajlı teklif sahibi yüklenici firma tarafından teklif zarfında sunulan bu belgelerden bazılarının ise ihale tarihinde mer’i olmadığı ve bu vaziyete rağmen mevzubahis firmanın ihale dışı bırakılmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “İhale ve ön yeterlik dokümanının içeriği ve idari şartnamede yer alması zorunlu hususlar” başlıklı 27’nci maddesinde; isteklilerde aranılan şartlar, belgeler ve yeterlik kıstaslarının idari şartnamede belirtilmesinin zaruri olduğu, yine mezkûr Kanun’un “Tekliflerin değerlendirilmesi” başlıklı 37’nci maddesinde ise; bu safhada, isteklilerin ihale mevzu işi yapabilme kapasitelerini belirleyen kifayet kıstaslarına ve tekliflerin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığı ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunup bulunmadığının inceleneceği, uygun olmadığı belirlenen isteklilerin teklifleri ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunan tekliflerin değerlendirme dışı bırakılacağı ifade edilmiştir.

İşe ait idari şartnamenin 7.1'inci maddesinin (h) bendinde ise; “İstekliler, otomobiller için A1 yetki belgesi, minibüsler için D2 yetki belgesi ve Pick-Uplar için K1 yetki belgelerini ihale zarfı içinde belgelemek zorundadırlar.” ifadesi yer almaktadır. 13.12.2021 tarihinde ihale edilen hizmet alımı işinde, yüklenici firma tarafından teklif zarfında sunulmuş olan A1 salahiyet belgesi 28.12.2020 tarihine kadar, K1 salahiyet belgesi ise 25.11.2020 tarihine kadar muteber olup ihale tarihi itibarıyla mer’i değildir. Süresi bitmiş olan yetki vesaiki sunan firmanın teklifinin değerlendirme dışı bırakılması lazım gelirken, firmanın teklifinin idari şartnameye uygun bulunması ve bu firma ile sözleşme imzalanmış olması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından verilen cevapta; istekli (yüklenici) firmaya ait güncel A1 ve K1 salahiyet belgelerinin ihale dosyasına sehven konulmamış olduğu, sorgulama yapıldığında ihale tarihinden önce tüm belgelerin tam-eksiksiz olduğunun görüldüğü ve eksik görülen evrakların ise tam-eksiksiz halde ihale dosyasına eklendiği belirtilmiştir. Her ne kadar İdare tarafından mevzubahis belgelerin güncel (ihale tarihinde muteber) hallerinin ihale dosyasına sehven konulmadığı ve ihale evvelinde icap eden sorgulamaların yapıldığı ifade edilmiş olsa da, istekli (yüklenici) firma tarafından teklif zarfında ihale tarihinde muteber olmayan A1 ve K1 salahiyet belgeleri sunulduğundan, bu belgelerin İdarede mevcut olmayan güncel (ihale tarihinde muteber) hallerinin, ihale dosyasına sehven konulmamış olması mümkün değildir. İstekli (yüklenici) firma tarafından teklif zarfında sunulan A1 ve K1 salahiyet belgelerinin ihale tarihinde muteber olmadığı hususu, tekliflerin değerlendirilmesi safhasında ihale komisyonu tarafından fark edilememiş ve yerinde yapılan Sayıştay denetimi esnasında bu vaziyetin tespiti üzerine, bu belgelerin ihale tarihi itibarıyla muteber olan halleri istekli (yüklenici) firmadan temin edilerek ihale dosyasına eklenmiştir ki, bu belgelerin sonradan ihale dosyasına eklenmiş olması, mevzuata aykırı hali ortadan kaldırmamakta ve istekli (yüklenici) firmanın ihale dışı bırakılması gerektiği vaziyetini değiştirmemektedir. İstekli firmalar tarafından teklif zarfında sunulan vesaikin idari şartnameye uygunluğu hususunda, ihale komisyonu tarafından azami ihtimam gösterilmelidir.

Hizmet alım ihalelerinde, idari şartnamede yer alan şartları karşılamayan isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılması gerekmektedir.

b) Bazı Vasıtaların Yakıt Dahil Olacak Şekilde Kiralanması

Yakıt dahil vasıta kiralanması mevzuat tarafından yasaklanmış olmasına rağmen, ihale kapsamında edinilen 4 adet minibüsün yakıt dahil olarak kiralandığı görülmüştür.

Taşıt Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller uyarınca amme idareleri tarafından kiralanılan bazı vasıtaların “yakıt hariç” olarak temin edilmesi gerekmektedir.

17.03.2006 tarih ve 2006/10193 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yayımlanan Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullerin “Kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde; *“Bu Esas ve Usuller, 237 sayılı Kanuna tabi olan kurumları ve taşıtları kapsar.”* denilmekte,

237 sayılı Taşıt Kanunu’nun “Kanunun şumulü” başlıklı 1 ve 2’nci maddelerinde ise;

“Madde 1 – a) Genel bütçeye dahil dairelerle katma ve özel bütçeli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseseler, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri,

... bu Kanun hükümlerine tabidir.

Madde 2 – Traktör, arazöz, motorla işleyen her çeşit ziraat ve inşaat makineleri, hava taşıtları ve zırhlı ambulanslar ile münhasıran askeri maksatlar için kullanılan ve ordunun silah ve teçhizatından madut bulunan taşıtlar bu kanun hükümlerine tabi değildir.” hükümleri yer almaktadır.

Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullerin “Genel esaslar” başlık 6’ncı maddesinde; *“(1) Temel amaç çerçevesinde hizmet alımı suretiyle taşıt edinilebilmesinin genel esasları şunlardır:*

...

ç) (Değişik: 15/9/2014 - 2014/6814 md. 1) Taşıtlar, yakıt hariç, şoförlü veya şoförsüz olarak edinilebilecektir.

...” denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; il özel idarelerinin 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamında olan idareler arasında sayıldığı, traktör, arazöz, motorla işleyen her çeşit ziraat ve inşaat makineleri, hava taşıtları ve zırhlı ambulanslar ile askeri maksatla kullanılan vasıtalar haricinde kalan tüm vasıtaların 237 sayılı Kanun kapsamında yer alan vasıtalardan sayıldığı anlaşılmaktadır. Buna binaen, İl Özel İdaresi,

traktör, arasöz, motorla işleyen ziraat ve inşaat makineleri gibi vasıtalar haricinde kalan bütün vasıtalarını yakıt hariç olarak temin etmelidir.

Yapılan inceleme neticesinde; 237 sayılı Taşıt Kanunu ve Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller kapsamına giren dört adet minibüsün yakıt dahil olarak kiralandığı tespit edilmiş olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından verilen cevapta, Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullerin 9'uncu maddesinde; “Kamu Kurum ve Kuruluşları Personel Servis Hizmeti Yönetmeliği” uyarınca yapılan servis kiralamalarının bu Esas ve Usullere tabi olmadığı ifade edildiğinden, 4 adet minibüsün (yarım otobüsün) personel servisi olarak yakıt dahil kiralandığı belirtilmiştir. Her ne kadar İdare tarafından 4 adet yakıt dahil minibüsün (yarım otobüsün), personel servisi olarak kullanılacağı için yakıt dahil olarak kiralandığı belirtilmiş olsa da; yakıt dahil kiralanan minibüsler (yarım otobüsler), Kamu Kurum ve Kuruluşları Personel Servis Hizmeti Yönetmeliği uyarınca kiralanan servisler olmayıp vasıta kiralama ihalesi içinde diğer vasıtalarla birlikte kiralanmış ve mezkûr Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre kiralama yoluyla personel servis hizmeti ihdas ve işletebilmesi için, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına alınması lazım gelen izin alınmamıştır. Alınması icap eden izin ilgili Bakanlıktan alınmadığından ve personel servisi kiralaması şeklinde ihaleye çıkılmayıp binek otomobil, pick-up gibi başka vasıtaların da kiralanaacağı tek bir ihale kapsamında kiralandığından mütevellit mevzubahis minibüslerin (yarım otobüslerin), ilgili Yönetmelik uyarınca kiralanan personel servisleri olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı ve yakıt dahil olarak kiralanasının ise ilgili Esas ve Usullere aykırı olduğu sarihdir. Yakıt dahil olacak şekilde personel servisi kiralabilmesi için, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından izin alınmalı ve bu izne binaen mezkûr Yönetmelik hükümlerine göre ayrı bir ihaleye çıkılmalıdır.

Amme idarelerindeki vasıta giderlerinin asgari seviyeye indirilmesi ve kaynakların iktisadi bir surette kullanılabilmesi için vasıta kiralamalarının yakıt dahil olarak yapılmaması gerekmektedir.

c) İhale Kapsamında Yabancı Menşeli Vasıta Kiralanması

Yabancı menşeli vasıta edinilmesi mevzuat tarafından yasaklanmış olmasına rağmen, ihale kapsamında 8 adet yabancı menşeli binek vasıta temin edildiği görülmüştür.

İdarenin de kapsamında yer aldığı 237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 10'uncu maddesinin 5'inci fıkrasında; bu Kanun kapsamında edinilecek taşıtların menşei, silindir hacimleri ve diğer

mahiyetlerini belirlemeye ve sınırlamalar getirmeye Cumhurbaşkanının (Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi öncesi “Bakanlar Kurulunun”) yetli olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu hükme istinaden 02.06.2014 tarihinde çıkarılan 2014/6425 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın Hizmet Alımı Suretiyle Taşıtların Edinimi başlıklı 2'nci maddesinde; hizmet alımı suretiyle edinilecek taşıtların menşei ve silindir hacimleri hakkında 1'inci madde hükümlerinin uygulanacağı, mezkûr Karar'ın 1'inci maddesinde ise; 05.01.1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıtlar Kanunu'na ekli (I) sayılı cetvelde ve son iki sırasında belirtilenler hariç olmak üzere (2) sayılı cetvelde yer alan makamlar ile güvenlik önlemleri (zırhlı) araçlar, koruma altına alınanlarla ilgili yönetmelik hükümlerine göre tahsis olunanlar ve idarenin yurt dışı teşkilatları için yabancı menşeli binek veya station-wagon cinsi taşıtların edinilebileceği, bunların dışında hibe dâhil her ne suretle olursa olsun yabancı menşeli binek ve station-wagon cinsi taşıtların edinilemeyeceği, birinci fıkrada kapsamındaki makam ve hizmetler hariç olmak üzere, edinilecek binek veya station-wagon cinsi taşıtların silindir hacimlerinin 1.600 cc'yi geçemeyeceği, yerli muhteva oranı %50'nin altında kalan vasıtaların yabancı menşeli sayılacağı, ifade edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; il özel idarelerinin yalnızca 237 sayılı Kanun'un ekli (I) sayılı cetvelinde yer alan “il valiliği” makamı için yabancı menşeli binek veya station-wagon vasıta edinebileceği, bu makam haricinde kullanımlar için hibe dâhil her ne surette olursa olsun yabancı menşeli binek veya station-wagon nev'inde vasıta edinilemeyeceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; mevzubahis vasıta kiralama hizmet alımı işinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayımlanan “Otomotiv Yerli Muhteva Oranları” listesinde yer almayan, yabancı menşeli olan ve valilik makamı kullanımında olmayan sekiz adet “ford focus” binek vasıta kiralandığı anlaşılmış olup bu vaziyet mevzuata aykırı bir hal teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Hizmet alım suretiyle yapılacak olan vasıta kiralamalarında, mevzuata riayet edilerek yabancı menşeli binek vasıta edinilmemesi ve bu suretle de yerli imalata destek olunması gerekmektedir.

BULGU 18: İhale İlanı ve İdari Şartnamede Müşterek Olarak Yer Alan Hususta İhale İlan Tarihinden Sonra Zeyilname ile Tashih Yapılmış Olmasına Rağmen Düzeltme İlanı Yapılmadan İhaleye Devam Edilmiş Olması

“Batman İl Özel İdaresi 2023 Yılı Akaryakıt Alım İşi”ne dair ihale ilanı 21.10.2022 tarihinde yapılmış olup istekli firma tarafından idareye gelen şikâyet üzerine; idari şartname ve ihale ilanında müştereken yer alan teklif edilen bedelin %40 oranında iş deneyim belgesine sahip olma şartı, zeyilname ile %25 oranına düşürülmüş ancak firmaların ihaleye iştirakine tesir edebilecek mevzubahis değişikliğe rağmen, ihaleye dair tekrar ilana (düzeltme ilanına) çıkılmamış olduğu görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 53’üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin “İhale ve ön yeterlik dokümanında değişiklik veya açıklama yapılması” başlıklı 24’üncü maddesinde; ilan yapıldıktan sonra ihale ve ön yeterlik dokümanında değişiklik yapılmamasının esas olduğu, değişiklik yapılması zaruri olursa, bunu gerektiren sebep ve zaruretlerin bir tutanakla tespit edilerek önceki ilanların geçersiz sayılacağı ve ihalenin yeniden aynı şekilde ilan olunacağı, maddenin devamında ise; ancak, teklif veya başvuruların hazırlanmasını tesir edebilecek maddi veya teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi ya da idareye yazılı olarak bildirilmesi halinde, zeyilname tanzim etmek suretiyle dokümanda değişiklik yapılabileceği, yapılan bu değişikliklere ilişkin zeyilnamenin, ihale dokümanının bir parçası olarak Elektronik Kamu Alımları Platformu’na (EKAP) yükleneceği ve ihale veya son başvuru tarihinden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde, EKAP üzerinden e-imza kullanarak doküman indirenlerin tamamına bildirim ve tebligat esasları çerçevesinde gönderileceği, ancak, belirlenen maddi veya teknik hataların veya eksikliklerin ilanda da bulunması halinde ise ihale vetiresine devam edilebilmesinin 4734 sayılı Kanun’un 26’ncı maddesine göre düzeltme ilanı yapılması ile mümkün olacağı ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “İlânın uygun olmaması” başlıklı 26’ncı maddesinde; bu Kanun’un 13’üncü maddede belirtilen ilânın yapılmaması veya ilân sürelerine uyulmaması halleri hariç, yapılan ilânlarda bu Kanun’un 24 ve 25’inci madde hükümlerine uygun olmayan hatalar bulunması halinde, bu Kanun’un 13’üncü maddesine göre yirmi beş ve kırk günlük ilan süresi bulunan ihalelerde ilânların yayımlanmasını takip eden on beş gün diğer ihalelerde ise on gün içinde hatalı hususlar için düzeltme ilânı yapılmak suretiyle ihale veya ön yeterlik gerçekleştirilebileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; ihale dokümanındaki teklif veya başvuruların hazırlanmasını tesir edebilecek maddi, teknik hatalar veya eksikliklerin idareye yazılı olarak bildirilmesi halinde, zeyilname tanzim edilerek ihale dokümanında değişiklik yapılabileceği, değişikliğe dair bu zeyilnamenin EKAP'a yükleneceği ve belirlenen maddi, teknik hataların veya eksikliklerin ilanda da bulunması halinde ise, ihaleye ancak 4734 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesine göre düzeltme ilanı yapılması suretiyle devam edilebileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; mevzubahis ihalenin hem ilanında hem de idari şartnamesinde; isteklinin, son beş yıl içinde bedel ihtiva eden bir sözleşme kapsamında kesin kabul işlemleri tamamlanan ve teklif edilen bedelin %40 oranından az olmamak üzere ihale mevzu iş veya benzer işlere dair iş deneyimini gösteren belgeler veya teknolojik mamul deneyim belgesi sunması icap ettiği ifadesinin müştereken yer aldığı görülmüş olup ihaleye dair ilan 21.10.2022 tarihinde verilmiştir. İstekli firma, iş deneyim belgesi oranının emsallerinden fazla olarak belirlenmesinin rekabet ortamına aykırı olduğu sebebiyle İdareye yazılı olarak başvurmuş ve İdare de bunun üzerine, zeyilname ile isteklilerden talep edilen iş deneyimini gösteren belge oranını teklif edilen bedelin %25'inden az olmamak üzere değiştirerek bu zeyilnameyi 31.10.2022 tarihinde EKAP'a yüklemiştir. Zeyilname ile idari şartnamedeki iş deneyim belgesi oranı asgari %40 yerine %25 olarak değiştirilmiş olsa da, ihaleye ait ilanda da asgari %40 olarak yer alan iş deneyim belgesi oranı için herhangi bir işlem tesis edilmemiş ve düzeltme ilanı yapılmamıştır. Zeyilname ile tashih edilen ve idari şartname ile ihale ilanında müştereken yer alan husus için düzeltme ilanı yapılmadan ihaleye devam edilmiş olması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve zeyilname tarihinden önce EKAP üzerinden ihale dokümanı indiren olmadığından düzeltme ilanı yapılmadığı, bundan sonra ilgili mevzuat hükümlerine uyulacağı belirtilmiştir. Zeyilname tarihinden evvel EKAP üzerinden ihale dokümanı indiren istekli olmaması, ihaleye devam edilebilmesi için düzeltme ilanı yapılması zaruretini ortadan kaldırmamakta olup zeyilname ile ihale ilanında da yer alan hususta tashih yapıldığında, düzeltme ilanı yapılması suretiyle bu vaziyet istekli olabilecek tüm kişilere duyurulmalı ve ihalede rekabet, eşit muamele ve saydamlık sağlanmalıdır.

Zeyilname ile ihale dokümanında ve ihale ilanında aynen ve müştereken yer alan bir hususta tashih yapıldığında, düzeltme ilanı yapılması suretiyle ihaleye devam edilmesi gerekmektedir.

BULGU 19: Garanti Öngörülen Bazı İhalelerde Kesin Teminat Mektuplarının Süresinin Garanti Süresinden Daha Kısa Olması

İşe ait teknik şartnamelerinde garanti süresi yer alan iki mal alım ihalesi ve bir hizmet alım ihalesinde, yüklenici firmalar tarafından verilmiş olan kesin teminat mektuplarının, belirtilen garanti süresinden daha kısa müddetli olduğu görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Kesin teminat ve ek kesin teminatların geri verilmesi" başlıklı 13'üncü maddesinin (b) bendinde; kesin teminat ve varsa ek kesin teminatın, yapım işleri haricindeki işlerde, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirildiği saptandıktan sonra; alınan mal veya yapılan iş için bir garanti süresi öngörülmesi halinde yarısının, garanti süresi dolduktan sonra kalanının, garanti süresi öngörülme hallerde ise tamamının yükleniciye iade edileceği ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Teminatlar" başlıklı 54'üncü maddesinde; kesin teminat mektuplarının süresinin, garanti süresi öngörülen alımlarda, garanti süresi dikkate alınmak suretiyle idare tarafından belirleneceği hükmü yer almaktadır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Teminatlar" başlıklı 55'inci maddesinde; kesin teminat mektuplarının süresinin, garanti süresi öngörülen işlerde, garanti süresi dikkate alınmak suretiyle idare tarafından belirleneceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte ele alındığında; tedarike dair garanti süresi belirlenmiş olan mal ve hizmet alımı ihalelerinde, yüklenicilerden, alınan mal veya hizmet için belirlenmiş olan garanti süresinden daha kısa süreli kesin teminat mektubu alınamayacağı anlaşılmaktadır.

İdare tarafından cari yılda gerçekleştirilen veyahut ödemesi cari yılda yapılan mal ve hizmet alımı ihalelerinin incelenmesi neticesinde;

-22.05.2023 ihale tarihli ve 02.06.2023 sözleşme tarihli "İl Özel İdaresine Ait 10 Adet İş Makinesinin Tamir, Bakım ve Onarımı" hizmet alımı işi; işe ait teknik şartnamenin 9.1'inci maddesinde, "*Yüklenici tarafından yapılan iş ve işlemlerin sözleşme konusu malzemelerin garanti süresi, malların kabulünden sonra 1 (bir) yıl olacaktır.*" ifadesi yer almaktadır. Teknik şartnamede yer alan bu ifadeye göre, işe dair kabul işlemi 19.07.2023 tarihinde yapılmış

olduğundan garanti süresi 19.07.2024 tarihine kadar devam edecektir. Yüklenici firmadan alınan kesin teminat mektubunun ise 01.07.2024 tarihine kadar muteber ve belirlenen garanti süresinden daha kısa müddetli olduğu,

-28.10.2022 ihale tarihli ve 24.11.2022 sözleşme tarihli “Batman İl Özel İdaresi 2022 Yılı Kent Mobilyaları Mal Alımı İşi”; işe ait teknik şartnamenin “Emprenye İşlemi” başlığı altında, “*Yapılan ahşaplardaki emprenyelerin garanti süresi çürümelere karşı en az 2(iki) yıl olacaktır.*” ifadesi yer almaktadır. Teknik şartnamede yer alan bu ifadeye göre, işe dair kabul işlemi 09.03.2023 tarihinde yapıldığından garanti süresi 09.03.2025 tarihine kadar devam edecektir. Yüklenici firmadan alınan kesin teminat mektubunun ise 21.05.2024 tarihine kadar muteber ve belirlenen garanti süresinden daha kısa müddetli olduğu,

-25.09.2023 ihale tarihli ve 17.10.2023 sözleşme tarihli “Batman İl Özel İdaresi 2023 Yılı Kent Mobilyaları Mal Alımı İşi”; işe ait teknik şartnamenin “Emprenye İşlemi” başlığı altında, “*Yapılan ahşaplardaki emprenyelerin garanti süresi çürümelere karşı en az 2(iki) yıl olacaktır.*” ifadesi yer almaktadır. İşe dair yıl sonu itibarıyla herhangi bir kabul işlemi yapılmamış olsa da, yüklenici firmadan alınan kesin teminat mektubunun 17.03.2025 tarihine kadar muteber olduğu, sözleşme tarihi itibarıyla bile 17 ay süresinin olduğu ve iki yıllık garanti süresini karşılamadığı tespit edilmiş olup bahsedilen vaziyetler mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

İhale vesaikinde garanti süresi belirlenmiş olan mal ve hizmet tedariklerinde, belirlenmiş olan garanti süresinden daha kısa süreli kesin teminat mektubu alınmaması gerekmektedir.

BULGU 20: İhale Dokümanında Fiyat Farkı Verileceği Belirtilen Bazı Hizmet ve Yapım İşlerinde Fiyat Farkı Ağırlık Oranları ve Bunlara Dair Endekslerin Belirlenmemiş Olması

Muhtelif yapım ve hizmet alım ihalelerinde, fiyat farkı verileceği hususu ihale vesaikinde yer almasına rağmen, fiyat farkı hesaplaması için belirlenmesi lazım gelen ağırlık oranları ve bu oranlara dair endeks/alt endekslerin belirlenmediği görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Fiyat farkı verilebilmesi" başlıklı 8'inci maddesinde; sözleşme nevelerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usullerin tespitine Kamu İhale Kurumunun teklifi üzerine Cumhurbaşkanının (Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi öncesi "Bakanlar Kurulunun") yetkili olduğu ifade edilmiştir.

4735 sayılı Kanun'un 8'inci maddesine istinaden "4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Hizmet Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar" ve "4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar" hususunda sırasıyla 2013/5215 sayılı ve 2013/5217 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları 31.08.2013 tarih ve 28751 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Mevzubahis Esaslarda 24.02.2022 tarih ve 31760 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar ve 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Hizmet Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar ile 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar" hususundaki 5202 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile bazı değişiklikler yapılmış olup 4734 sayılı Kanun'a göre ihale edilen ve fiyat farkı ödenecek olan hizmet alımları ile yapım işlerinde; fiyat farkı hesabında kullanılacak ağırlık oranlarına ilişkin sabit katsayıların, işin mahiyetine ve işte kullanılan girdilere uygun, toplamı bire (1.00) eşit olacak şekilde belirlenerek ihale dokümanında gösterilmesinin ve her sabit katsayı için hesaplamaya esas endeksin belirlenmesinin zaruri olduğu ifade edilmiştir.

Ayrıyeten, 5202 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yayımlanan Esasların, yayımı tarihinden 30 gün sonra muteber olacağı da yine aynı Esaslarda belirtilmiş olduğundan, fiyat farkına dair hükümlerin meriyet tarihinin 26.03.2022 olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; ihale vesaiğinde fiyat farkı ödeneceği belirtilmiş olan ve 26.03.2022 veya akabindeki bir tarihte ihale ilanı veyahut duyurusu yapılan hizmet alımları ve yapım işleri ihalelerinde, fiyat farkı hesabında kullanılacak ağırlık oranlarına ilişkin sabit katsayıların toplamı bire (1.00) eşit olacak şekilde belirlenerek ihale dokümanında gösterilmesinin ve her sabit katsayı için hesaplamaya esas endeksin belirlenmesinin zaruri olduğu sarihtir.

Yapılan incelemede; 26.03.2022 tarihi ile 31.12.2022 tarihi arasında 4734 sayılı Kanun'a göre ihale edilmiş ve 2023 yılında da ödemeleri mevcut olan hizmet alımları ile yapım

işlerinin ekseriyetinde, fiyat farkı ödeneceği ihale vesaikinde belirtilmiş olmasına rağmen fiyat farkı hesabında kullanılacak ağırlık oranlarına dair sabit katsayıların ve her sabit katsayı için hesaplamaya esas endeksin ihale dokümanında gösterilmediği tespit edilmiş olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

İhale vesaikinde fiyat farkı verileceğine dair hüküm bulunan ve 4734 sayılı Kanun'a göre ihale edilmiş hizmet ve yapım işlerinde, fiyat farkı hesabında kullanılacak ağırlık oranlarına ilişkin sabit katsayıların ve her sabit katsayı için hesaplamaya esas endeksin/alt endeksin belirlenerek ihale dokümanında gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 21: Anahtar Teslimi Götürü Bedel Teklif Alınmak Suretiyle İhale Edilen Tadilat-Tamirat Şeklindeki Yapım İşlerinin Ekseriyetinde Mevzuata Aykırılıklar Bulunması

İdare tarafından gerçekleştirilen tadilat-tamirat işlerinin büyük kısmında, birden fazla hususta mevzuata mugayir vaziyetler olduğu görülmüştür.

a) Uygulama Projesi/Kesin Proje Mevcut Olmamasına Rağmen Anahtar Teslimi Götürü Bedel Teklif Alınarak İhale Yapılması

Onarım şeklinde yapılan yapım işlerinin büyük kısmında herhangi bir uygulama projesi veyahut kesin proje hazırlanmamasına rağmen anahtar teslimi götürü bedel teklif alınması suretiyle ihale yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (c) bendinde; yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamayacağı, ihale mevzu yapım işinin özgün mahiyette ve karmaşık olması sebebiyle teknik ve malî hususiyetlerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği hallerde ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği, uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılmasının zorunlu olduğu, ancak, doğal afetler sebebiyle uygulama projesi yapılması için kafi süre bulunmayan yapım işlerinde, ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin

muhtemel olması sebepleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Yaklaşık maliyetin hesaplanmasına esas miktarların tespiti" başlıklı 9'uncu maddesinin (b) bendinde; bina işlerinde uygulama projesi, diğer işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımları için uygulama projesi, yapılamayan kısımları için kesin proje hazırlanmasının zaruri olduğu ve yaklaşık maliyetin mevzubahis projelere istinaden hesaplanmasının icap ettiği belirtilmiştir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Sözleşme türleri" başlıklı 6'ncı maddesinin (a) bendinde; yapım işlerinde, uygulama projeleri ve bunlara dair mahal listelerine istinaden, işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden anahtar teslimi götürü bedel sözleşme tanzim edileceği hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; mevzuatın her türlü onarım işi için kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilmesine cevaz verdiği, idarelerin, onarım işleri için tercihleri doğrultusunda kesin proje veyahut uygulama projesi üzerinden ihaleye çıkabileceği, yapım işine dair yaklaşık maliyetin kesin proje/uygulama projesi üzerinden hesaplanacağı ve anahtar teslimi götürü bedel teklif alınması suretiyle ihaleye çıkılabilmesi için ise yapım işine dair uygulama projesi bulunması icap ettiği anlaşılmaktadır.

Yapılan inceleme neticesinde; İdarenin cari yılda gerçekleştirdiği veyahut ödemesini cari yılda yaptığı tadilat-tamirat şeklindeki yapım işlerinin ekseriyetinde, uygulama projesi veyahut kesin proje olmadan anahtar teslimi götürü bedel teklif alınması suretiyle ihaleye çıktığı tespit edilmiştir. Proje olmaksızın ihaleye çıkılmış olması, yaklaşık maliyetin sıhhatli bir şekilde hesaplanamaması ve yapılacak işin mahiyetinin sarıh bir şekilde ortaya konamamasına sebep vermekte olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale edilecek yapım işlerinde uygulama projesi hazırlanması gerekmektedir.

b) İşe Ait Teknik Şartname Hazırlanmadan İhaleye Çıkılması

Tadilat-tamirat işi ihalelerinin ekseriyetinde, işin teknik teferruatını ve şartlarını ihtiva edecek şekilde hazırlanması icap eden teknik şartname hazırlanmadan ihaleye çıkıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Şartnameler" başlıklı 12'nci maddesinde; ihale mevzu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin her türlü hususiyetini belirten idari ve teknik şartnamelerin idarelerce hazırlanması veyahut hazırlattırılmasının esas olduğu, ihale mevzu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin teknik kıstaslarına ihale dokümanının bir parçası olan teknik şartnamelerde yer verileceği ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Teknik şartname" başlıklı 17'nci maddesinde; işin teknik teferruatları ve şartları ile projesini de kapsayan teknik şartnamelerin hazırlanarak/hazırlattırılarak ihale dokümanına dahil edileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; tadilat-tamirat şeklindeki yapım işi ihalelerinin ekseriyetinde, mevzuata göre hazırlanması esas olan teknik şartnamenin mevcut olmadığı, teknik şartname olmaması sebebiyle yapılacak işin teknik teferruatının ihale dokümanı üzerinden anlaşılacağı ve bazı imalata dair izahatında bu sebeple ihale vesaikinde yer almadığı tespit edilmiş olup yapım işi ile alakalı muğlak bir vaziyete yol açan bu husus mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Yapım işlerinde, işin teknik teferruatını ve şartlarını ihtiva edecek şekilde teknik şartname hazırlanarak/hazırlattırılarak ihaleye çıkılması gerekmektedir.

BULGU 22: Halk Kütüphanesi ve Çevre Düzenlemesi Yapım İşinde Mevzuata Aykırılıklar Bulunması

"Batman Beşiri İlçe Halk Kütüphanesi ve Çevre Düzenlemesi Yapım İşini"ne dair yaklaşık maliyet hesaplanmasında birden fazla hususta mevzuata muayir vaziyetler olduğu görülmüştür.

a) Özel Birim Fiyatlı Pozlara Dair Yaklaşık Maliyetin Hesaplanması İçin Alınan Tekliflerin Yaklaşık Maliyet İcmal Cetvelinden Daha Geç Tarihli Olması

Uygulama projesi ve yaklaşık maliyet hesabı hizmet alım suretiyle yapılmış olan işte, imalat kalemleri arasında bulunan özel birim fiyatlı pozların yaklaşık maliyetinin hesaplanabilmesi için, bu işle alakalı firmalardan fiyat teklifi alınması usulü kullanılmış olup özel birim fiyatlı pozlara dair alınan firma tekliflerinin tarihi 10.03.2023 iken, işe ait yaklaşık maliyetin hesaplama cetvelinin ise 28.01.2023 tarihini taşıdığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Yaklaşık maliyete ilişkin ilkeler" başlıklı 8'inci maddesinin birinci fıkrasında; İdare tarafından, ihale onay belgesi tanzim edilemeden evvel, bu Yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre miktar tespiti ve fiyat araştırması yapılmak suretiyle ihale mevzu işin KDV hariç yaklaşık maliyetinin hesaplanacağı ve mesnetleri ile birlikte bir hesap cetvelinde gösterileceği, aynı maddenin altıncı fıkrasında ise; yaklaşık maliyetin idarelerce hesaplanmasının esas olduğu, ancak, işin hususiyetinden ötürü, idarelerce hazırlanmasının mümkün olmaması sebebiyle teknik şartnamenin danışmanlık hizmeti alınarak hazırlatılması halinde, yaklaşık maliyetin de bu kapsamda hesaplatılabileceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmeliğin "Yaklaşık maliyet hesabına esas fiyat ve rayiçlerin tespiti" başlıklı 10'uncu maddesinde; "(1) İdarelerce, ihale konusu işin yaklaşık maliyetine ilişkin fiyat ve rayiçlerin tespitinde;

a) İhaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği, ihale konusu işe benzer nitelikteki işlerin sözleşmelerinde ortaya çıkan fiyatlar,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarınca belirlenerek yayımlanmış birim fiyat ve rayiçler,

c) İlgili meslek odaları, üniversiteler veya benzeri kuruluşlarca belirlenerek yayımlanmış fiyat ve rayiçler,

ç) Yüklenici veya alt yüklenici olarak faaliyet gösteren, konusunda deneyimli kişi ve kuruluşlardan alınacak, ihale konusu işe benzer nitelikteki işlere ilişkin maliyetler,

d) İdarenin piyasa araştırmasına dayalı rayiç ve fiyat tespitleri,

esas alınır.

(2) İdareler, yaklaşık maliyete ilişkin fiyat ve rayiçlerin tespitinde (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen fiyat ve rayiçlerin birini, birkaçını veya tamamını herhangi bir öncelik sırası olmaksızın kullanabilirler.

(3) İşin bütünü, iş grubu, iş kalemi ve malzeme rayici bazında yapılacak piyasa araştırmasına dayalı fiyat tespitlerinde; iş, imalat ve/veya malzemenin yapımcılarından, üreticilerinden, ana bayilerinden, toptancılarından, yetkili satıcılarından ve satıcılarından fiyatlar veya proforma faturalar alınmak ve gerekli karşılaştırmalar yapılmak suretiyle uygun fiyatlar belirlenir. Tereddüt edilen fiyatların gerçek piyasa rayiçlerine uygun olup olmadığı hususu Ticaret ve/veya Sanayi Odalarından alınacak yazılı rayiçlerle netleştirilir.

(4) Fiyat araştırması için yapılan çalışmalarda fiyat sorulacak kişi ve kuruluşlara yazılan yazıda fiyatı tespit edilecek iş grubu, iş kalemi veya malzemenin ayrıntılı özellikleri ve standardına yer verilir, fiyat istenecek kişi ve kuruluşlara aynı koşulları taşıyan yazılarla başvurulur ve fiyatlar Katma Değer Vergisi hariç istenir. İstenen özellikleri taşımayan fiyat bildirimleri ve proforma faturaları dikkate alınmaz.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, yaklaşık maliyet hesabının piyasa fiyat araştırmasına istinaden yapılacağı hallerde; iş, imalat ve/veya malzemenin yapımcılarından, imalatçılarından, ana bayilerinden, toptancılarından ve satıcılarından fiyatlar veya proforma faturalar alınması ve bunlar arasında gerekli mukayese yapılması suretiyle uygun fiyatların belirleneceği ve bu fiyatlara binaen de yaklaşık maliyet hesabı yapılacağı anlaşılmaktadır. Yani, evvela alakalı satıcı/imalatçı/bayiden fiyat/teklif alınmalı akabinde yaklaşık maliyet hesaplanmalıdır.

“Batman Beşiri İlçe Halk Kütüphanesi ve Çevre Düzenlemesi Yapım İşİ”ne dair ihale vesaiki incelendiğinde; İşe dair yaklaşık maliyetin bir kısmının T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarafından Yayımlanan “2023/1 Yılı İnşaat ve Tesisat Birim Fiyatları” üzerinden, anılan birim fiyatlarda yer almayan; “otomatik sensörlü, döner cam kapı yapılması ve montajı işi”, “lineer baffle yüzer tavan” “konferans salonu koltukları”, “konferans salonu yükseltilmiş konstrüksiyon” ve “60x120 cm seramik uygulaması ve süpürgeliği” gibi bazı imalatların yaklaşık maliyetinin ise, özel poz hazırlanması ve bunlar için piyasa fiyat araştırması yapılması suretiyle fiyat alınarak hesaplandığı tespit edilmiş olup özel olarak hazırlanan poz imatları için satıcılardan alınan 10.03.2023 tarihli tekliflerin, 28.01.2023 tarihli yaklaşık maliyet cetvelinden daha geç tarihli olması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Piyasa fiyat araştırması yapılarak yaklaşık maliyetin hesaplanacağı yapım işi ihalelerinde, evvela satıcılardan teklif alınması, bunun akabinde bu tekliflerin mukayese edilmesi ve belirlenen uygun fiyatlar üzerinden işlemin neticelendirilmesi gerekmektedir.

b) T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarafından Yayımlanan 2023/1 Yılı İnşaat ve Tesisat Birim Fiyatlarından Aynen Alınan Pozlar İçin Hatalı Yaklaşık Maliyet Hesaplanması

Uygulama projesi ve yaklaşık maliyet hesabı hizmet alım suretiyle yapılmış olan işte, Bakanlık tarafından 2023'ün ilk yarısı için yayımlanmış olan birim fiyatlardan, burada yer alan poz numarasıyla aynen alınarak yaklaşık maliyet hesap cetveline eklenmiş olan iki farklı imalat pozunu için, yaklaşık maliyet hesabı yapılırken, mevzubahis Bakanlık birim fiyatlarında yer alan metrekare fiyatları yerine çok daha yüksek olan metrekare fiyatlarının esas alındığı ve bu sebeple de yaklaşık maliyetin olması gerekenden daha yüksek tutarda hesaplandığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Yaklaşık maliyet hesabına esas fiyat ve rayiçlerin tespiti" başlıklı 10'uncu maddesinde; ihale mevzu işin yaklaşık maliyetine ilişkin fiyat ve rayiçlerin tespitinde, amme idarelerince belirlenerek yayımlanmış birim fiyat ve rayiçlerin esas alınabileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; mevzubahis yapım işine dair yaklaşık maliyetin bir kısmının, T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarafından Yayımlanan "2023/1 Yılı İnşaat ve Tesisat Birim Fiyatları" üzerinden, anılan birim fiyatlarda yer almayan imalatların yaklaşık maliyetinin ise; özel poz hazırlanması ve bunlar için piyasa fiyat araştırması yapılması suretiyle alınan teklifler üzerinden hesaplandığı anlaşılmıştır. Anılan Bakanlığın birim fiyatlarında;

-“Cephe Kaplama Tuğlaları (TS EN 1304)” başlığı altında yer alan “10.130.2287” numaralı “15 mm kalınlıkta, her boyutta, kırmızı (yüzey alanı>0.04 m²)” imalat pozunu,

-“Sırlı/Sırsız Porselen Kalın Levhalar (I.Kalite) (TS EN 14411 - Kuru Preslenmiş Seramik Karolar - Düşük Su Emmeli E< % 0.5 Grup B1a)” başlığı altında yer alan

“10.240.4003” numaralı “Her türlü renk, desen ve yüzey özelliğinde sırlı/sırsız porselen kalın levha (60 x 90 x 2 cm - 60 x 120 x 2 cm anma ebatlarında)” imalat pozu,

için m2 birim fiyat rayici sırasıyla 440 TL ve 454 TL olarak belirlenmişken, yaklaşık maliyet hesap cetvelinde Bakanlık birim fiyatlarından aynen alarak kullanılan bu pozlardan; “10.130.2287” için m2 birim fiyatının 1.400 TL ve “10.240.4003” için ise m2 birim fiyatının 1.925 TL olarak alındığı ve bu sebeple “10.130.2287” pozu için m2 başına 960 TL (1400 TL-440 TL), “10.240.4003” pozu için ise m2 başına 1.471 TL (1.925 TL-454 TL) şeklinde yüksek yaklaşık maliyet hesaplandığı; yaklaşık maliyet cetvelinde ve metraj cetvellerinde, “10.130.2287” pozu için 728,53 m2 imalat ve “10.240.4003” pozu için ise 260,70 m2 imalat öngörüldüğünden, yaklaşık maliyetin ise yekûn olarak 1.082.878,50 TL fazla olarak hesaplandığı tespit edilmiş olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Yaklaşık maliyet hesaplanmasında amme idarelerince yayımlanan birim fiyatların kullanıldığı yapım işi ihalelerinde, yayımlanan birim fiyatlar aynen esas alınarak hesaplama yapılması gerekmektedir.

BULGU 23: Yapım İşlerine Ait Sözleşmelerin Tamamında Teminat Süresi ile Alakalı Maddenin Boş Bırakılması Sebebiyle Kesin Kabul Tarihinin Belirsiz Olması

Yapım işi ihalelerin tamamında, bu işlere ait sözleşmelerin “20.1.” maddesindeki teminat süresi kısmının İdare tarafından doldurulmaması sebebiyle, geçici kabul-kesin kabul tarihleri arasında geçecek süre olan teminat süresinin ve kesin kabul tarihinin belli olmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 53’üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin “Sözleşme Tasarısı” başlıklı 18’inci maddesinde; idarenin, sözleşme tasarısını bu Yönetmeliğin ekinde yer alan tip sözleşmeyi esas alarak hazırlayacağı ve tip sözleşmede boş bırakılan veya dipnota alınan hususların, işin hususiyetine, 4734-4735 sayılı Kanunlar ve diğer mevzuat hükümlerine aykırı olmayacak şekilde tanzim edileceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmeliğin ekinde yer alan tip sözleşmenin “Teminat süresi” başlıklı 20’nci maddesinin 20.1. alt maddesinde, teminat süresi kısmı boş bırakılmış olup buna dair 20

numaralı dipnotta ise; teminat süresinin, Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümlerine göre İdarece belirlenerek bu maddeye yazılacağı belirtilmiştir.

Anılan Yönetmeliğin ekinde yer alan Yapım İşleri Genel Şartnamesinin “Teminat süresi” başlıklı 42’nci maddesinde; geçici kabul ile kesin kabul tarihi arasında geçecek sürenin teminat süresi olduğu, yapım işlerinde teminat süresinin, sözleşmesinde aksine bir hüküm yoksa on iki aydan az olamayacağı, ancak sözleşme kapsamında yapım işiyle birlikte ifası istenen montaj, işletmeye alma, eğitim, bakım-onarım, yedek parça gibi destek hizmetlerine ait teminat ve/veya garanti sürelerinin işlerin hususiyetine göre arttırılabileceği veya eksiltilebileceği ve bu sürelerin sözleşme veya eklerinde belirtileceği hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte ele alındığında; yapım işlerine dair sözleşmelerde teminat süresi ile alakalı 20.1.’inci maddenin boş bırakılmaması icap etmekte olup bu madde Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümlerine göre doldurularak teminat süresi belli edilmeli ve bu şekilde de işe dair kesin kabulün hangi tarihte yapılacağı kesinleştirilmelidir.

İdarenin yapım işi ihalelerine dair sözleşmeler incelendiğinde; mevzubahis sözleşmelerin tamamında teminat süresinin yer alması lazım gelen “20.1.” maddesine teminat süresinin yazılmadığı ve bu sebeple, kesin kabulün ne zaman yapılacağına belli olmadığı tespit edilmiş olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş ve yüklenici firmalardan süresiz kesin teminat alındığı için yapım işi sözleşmelerinde teminat süresinin yazılmadığı, bunda sonra ilgili mevzuat hükümlerine uyulacağı belirtilmiştir. Kesin teminat mektubunun süresiz olarak alınması hususu, teminat süresinin belirlenmesi zaruretini ortadan kaldırmadığından, teminat süresinin işe ait sözleşmeye yazılması suretiyle kesin kabul tarihi belirlenmeli ve kesin teminat mektuplarının meriyet süresinde de kesin kabul tarihi esas alınmalıdır.

Geçici kabul ile kesin kabul arasında geçen süre olan teminat süresinin, yapım işi ihaleleri sözleşmelerinde sarih bir şekilde belli edilerek kesin kabulün gecikmesine sebep olabilecek hallerin önüne geçilmesi gerekmektedir.

BULGU 24: Yapım İşlerine Ait Hakediş Ödemelerinde Sigorta Poliçelerinin Geçerliliğinin Teyidinin Yapılmaması ve İş Artışı Yapılan Yapım İşlerinde Bütün Riskler Sigorta Poliçe Tutarlarının ve Sürelerinin Güncellenmemesi

Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümleri doğrultusunda yapım işleri kapsamında yapılan hakediş ödemelerinde all risk sigortalarının geçerliliğinin teyidinin yapılması gerekirken teyit işlemlerinin yapılmadığı, iş artışı ve süre uzatımı yapılan yapım işlerinde all risk sigorta poliçe tutarlarının ve sürelerinin güncellenmediği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin “İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması” başlıklı 9’ncü maddesinin birinci, ikinci ve beşinci fıkrasında aşağıdaki düzenlemelere yer verilmiştir.

“(1) Yüklenici işyerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu yapım işinin korunmasından 43 üncü madde hükümleri dikkate alınmak şartı ile işe başlama tarihinden kesin kabul tarihine kadar sorumludur. Bu sebeple yüklenici, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 9 uncu maddesi hükümleri dahilinde; işyerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı “inşaat sigortası (bütün riskler)”, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorundadır.

“(2) Sigortaya esas alınacak bedeller, işin kendisi için sözleşme bedeli, her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ve benzeri için ise piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedellerdir. Ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının (fiyat farkları dahil) poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılması zorunludur.”

...

“(5) Sigortalara ilişkin poliçelerin, idarenin yazılı izni dışında; genişletilmiş bakım devresi teminatı hariç, poliçenin geçici kabul tarihinden önce iptal edilemeyeceği ve süresinin

kısıtlanmayacağı, genişletilmiş bakım devresi teminatının ise kesin kabul tarihinden önce iptal edilemeyeceği hükmünü taşıması ve ilk hakediş raporunun düzenlenip tahakkuka bağlanmasından önce idareye verilmesi gerekir. Aksi halde hakediş tutarı ve öngörölmüş ise avans ödenmez. Sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin yürürlükte olduğuna dair sigortacıdan alınacak bir belgenin her hak edişin tahakkuka bağlanmasından önce idareye sunulması zorunludur.”

Bu düzenlemeler çerçevesinde yapım işlerinde ödenen hakediş tutarlarının poliçedeki sigorta bedelini aşması halinde sigorta bedelinin artırılması gerekmektedir. Ayrıca sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin yürürlükte olduğuna dair sigortacıdan alınacak bir belgenin hak edişin tahakkuka bağlanmasından önce idareye verilmesi gerekmektedir. 2023 yılı içerisinde gerçekleştirilen ve iş artışı yapılan yapım işlerinde all risk sigorta bedellerinin işin tutarına ve süresine göre güncellenmediği görölmüştür. Ayrıca sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin yürürlükte olduğuna dair sigortacıdan belge alınarak hakediş dosyalarına konulmamıştır.

Kamu idaresi tarafından bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, mevzubahis hususta daha dikkatli olunacağı ifade edilmiştir.

Yukarda yer verilen Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümleri çerçevesinde iş artışı ve süre uzatımı yapılan yapım işlerinde all risk sigorta bedellerinin işin tutarı ve süresine göre güncellenmesi, sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin yürürlükte olduğuna dair yüklenici tarafından sigortacıdan alınacak bir belgenin her hakedişin tahakkuka bağlanmasından önce idareye sunulmasının sağlanması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İdare Tarafından Satın Alınan Bilgisayar Programları ve Yazılımların Doğrudan Giderleştirilmesi	2021	Yerine Getirilmedi	Bulgu, Raporun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde, "BULGU 9: Yazılım, Lisans ve Kullanma Hakkı Gibi Alımların Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi" olarak yer almıştır.
Belediyeler Tarafından Mükelleflerden Tahsil Edilerek İl Özel İdaresine Gönderilmesi Gereken Kültür Katkı Paylarının ve Bildirimlerinin İlgili Belediyelerden Düzenli Olarak Alınmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulgu, Raporun "Diğer Bulgular" bölümünde, "BULGU 12: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Paylarının Tahsiline İlişkin Takibin Yapılmaması" olarak yer almıştır.
İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Zamanında Kullanılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulgu, Raporun "Diğer Bulgular" bölümünde, "BULGU 7: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması" olarak yer almıştır.
Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu İçinde Yer Alan Taşınır ve Taşınmazlar İçin Amortisman Ayrılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulgu, Raporun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde, "BULGU

			7: Maddi Duran Varlıklara İlişkin Amortisman Uygulamalarında Hatalar Bulunması” olarak yer almıştır.
Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının Kullanılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulgu, Raporun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde, “BULGU 3: Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının Kullanılmaması” olarak yer almıştır.
Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Gerçeği Yansıtılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulgu, Raporun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde, “BULGU 8: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Gerçeği Yansıtılmaması” olarak yer almıştır.
Tahsisli Taşınmazların Muhasebe Takibinin Hatalı Yapılması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulgu, Raporun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde, “BULGU 5: Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması” olarak yer almıştır.